

DIRVA

Nr. 58

Gegužis-May 19, 1961 Cleveland, Ohio

KENNEDY SKATINA SKUBINTI APSIGINKLAVIMĄ

Prezidentas Kennedy, kalbėdamas Kanados parlamento posėdyje, skatino penkioliką šiaurės Atlanto Gynybos Pakto narių teikti "aukščiau šią pirmumą", stiprinant konvencines karines pajėgas ir ugdant atominių ginklų galią. Jis ragino ugdyti karines jėgas, pripažįstant faktą, jog Europos ir šiaurinės Amerikos gynyba yra nedaloma, ir "tikintis", jog "joks agresorius neįvertins klaidingai mūsų nusistatymo tuoj pat atkirsti, nepaisant, kokios jėgos tam prireiktų".

"Mūsų priešai", pareiškė jis per televiziją transliuojamoje kalboje, "laukia, kad mes būtume susiskaldę, prislėgti arba abejoja. Mes turime parodyti jiems, kad nesame toki, kad esame ryžtingi."

Toliau prezidentas išdėstė, kaip Amerika yra pasiryžusi saugoti laisvę:

- JAV stiprins savo konvencinių pajėgų kovingumą ir judrumą, modernizuodama karines priemones;

- užtikrina, kad atominiai ginklai bus "gaunami" visai sutarties teritorijai ginti, ir tie ginklai bus visą laiką lanksčioje NATO kontrolėje.

Prezidentas pakartojo, kad JAV perves karinei NATO vadovybei penkis ar daugiau atominių povandeninių laivų, ginkluotų efektingiausiu šio meto ginklu — Polaris raketomis. Bet kartu jis pabrėžė, kad atėjo laikas visiems NATO nariams sustiprinti ir suderinti savo karines jėgas NATO vadovybėje, pasidalinant mokslinių tyrinėjimų, produkcijos ir kitomis žiniomis.

Prezidento kalboje buvo netiesiogiai ryškinama, kad jokio nusiginklavimo nesitikima, nors derybos su Sovietija numatomos pradėti

šią vasarą. Taip pat reikšmingas faktas, kad atsišaukimas stiprinti karines Vakarų pajėgas buvo paskelbtas planuojamo su Chruščiovu susitikimo išvakarėse.

Specialiai Kanadai skirtoje kalbos dalyje prezidentas kvietė tą kraštą tapti oficialiu Vakarų hemisferos nariu, nes tai sustiprintų ir JAV ir Kanados vaidmenį Vakarų pusrutulyje. Tai reikią daryti labai skubiai, nes hemisferos politinė struktūra joje keičiasi nepaprastai greitu tempu.

Prieš kalbą prez. Kennedy tarėsi su Kanados premjeru Diefenbakeriu dvi su puse valandos. Jų pasitarimuose buvę paliesta: būklė Pietryčių Azijoje, Ženevos konferencija dėl atominių bandymų nutraukimo, ūkinės pagalbos reikalingumas Lotynų Amerikai, siekiant sustabdyti komunizmo veržlumą, ir sovietų grėsmė Vakarų Berlyne.

Taip pat aptartos kitos degančios tarptautinės problemos, kaip Kongas, komunistinės Kinijos santykis su Jungtinėmis Tautomis ir t.t. Prezidentas skatinęs Kanadą ne tik susidomėti Lotynų Amerikos problemomis, bet ir padidinti pagalbą ūkiškai atsilikusiems kraštams. Bet sakoma, kad jis nereikalavęs Kanadą nutraukti savo prekybą su Kuba.

ŽENEVOJ JAU SUSIKIRTO

Ženevos konferencijoje dėl Laoso ateities JAV ir Sovietija susikirto dėl sovietų pasiūlymo įvesti veto teisę tarptautinėje kontrolės komisijoje, kuri turėtų prižiūrėti Laoso neutralumą.

Po pirmųjų įvadinių kalbų iškilio pagrindinis klausimas: kaip galėtų būti garantuota Laoso nepriklausomybė ir neutralumas. Gromyko tuoj pateikė projektą, liečiantį svetimų įguly atitraukimą ir tarptautinės kontrolinės komisijos veikimą.

Dviejuose projekto punktuose buvo įterpti pasiūlymai, faktiškai

suteikią veto teisę komunistinio bloko atstovams: septintame punkte reikalaujama, kad Sovietija turėtų teisę instruktuoti kontrolinę komisiją, o devintame — kad komisijos sudėtyje būtų Lenkija; abiem atvejais nutarimai turį būti vienbalsiai, t. y. sovietams arba lenkams balsuojant prieš, nutarimo nepasiekama.

Tuo tarpu pačiame Laose visos trys fakcijos susirinko tautos deryboms ir principiniai sutarę sudaryti koalicinę vyriausybę, tačiau vėliau nepajėgė susitarti, kur turėtų įvykti sekantis posėdis dėl koalicinės vyriausybės sudarymo.

Sovietijos spauda trečią dieną pirmą kartą savo gyventojams pranešė apie Laoso sukilėliams teikiamą pagalbą. Ji paskelbė, kad sovietiniai lėktuvai ir toliau tebegabeną prokomunistiniams sukilėliams maistą ir vaistus, tačiau nieko neminėjo apie gink-

VIENA RUOŠIASI VIRŠŪNIŲ KONFERENCIJAI

Austrijos sostinėje prasidėjo pasiruošimai neoficialiam prez. Kennedžio ir Sovietijos diktatoriaus Chruščiovo susitikimui, kai JAV pasiteiravo, ar Viena "galėtų svečius priimti".

Washingtono Baltųjų Rūmų spaudos sekretorius Pierre Salinger pareiškė, kad susitikimo galimybė buvo prezidento Kennedžio svarstyta su Kanados premjeru Diefenbakeriu, bet jis atsisakė komentuoti, ar susitikimas ruošiamas Venoje. JAV administracijos sluoksniuose sakoma, kad Salinger su grupe valdininkų išvyks į Vieną ateinančios savaitės pradžioje ir pradės pasiruošimus susitikimui.

Oficialaus patvirtinimo apie planuojamą susitikimą ligšiol dar nepaskelbė nei Washingtonas, nei Maskva, bet tikima, kad tas susitikimas įvyks birželio 2, prezidentui Kennedžiui baigus pasitarimus su Prancūzijos prezidentu De Gaulle. Susitikimas greičiausiai tęsis apie 3-4 dienas, ir jame bus paliesti visi svarbieji tarptautiniai klausimai, ypač Rytų-Vakarų santykiai.

Kai kurių diplomatinų stebėtojų nuomone, apie šį, jau regimai ruošiamą, susitikimą oficialiai tylima dėl

lus, Sovietai taip pat smarkiai puolė viceprez. Johnsono vizitus Azijos kraštuose, sakydami, jog jie reiškia pasiruošimus "jankių agresijai".

Komunistų blokas, kaip atrodo pasiruošęs labai ilgai vilkinti derybas dėl Laoso: komunistinės Kinijos delegacija iš 160 narių išsinešė viešbučius ir 20 lizdinų šešioms mėnesiams.

(Nukelta į 7 psl.)

DR. WILLIAM F. LAUKAITIS, teisininkas ir visuomenės veikėjas, 61 m. amžiaus, gimęs Baltimorėje, iligus metus buvęs Baltimorės vyr. advokato padėjėju, teisėju, DP komisijos pirmininku, nuo 1957 m. yra Baltimorės centrinio pašto viršininku, aktyviai dalyvauja amerikiečių ir lietuvių politiniame gyvenime. 1953 m. jis respublikonų sąrašė kandidato į Kongresą. Jo pastangomis nuo 1936 m. Marylando gubernatorius kasmet skelbia Lietuvos Nepriklausomybės dieną. 1944 - 52 buvo SLA prezidentu, 1945 m. vadovavo ALT delegacijai vykusiai į San Francisco sekto Jungtinių Tautų konferencijos. Už nuopelnus Lietuvai 1936 m. Lietuvos vyriausybės aktu buvo apdovanotas Gedimino ordinu. Plačiau apie Dr. William F. Laukaitį rašoma 3 psl.

CASTRO SIŪLO "PREKYBĄ"

Castro paskelbė, kad jis neilgiam laikui pasibaigusios invazijos belaisvius iškeisų 500 amerikiečių žemkasių; priešingu atveju tie belaisviai būsia atiduoti į sunkiuosius darbus.

Tuo metu Kubos radijas paskelbė kitą "nacionalinį tikslą" — po šnipų kiekvienam miesto bloke, kiekvienam kooperatyve, kiekvienoje fermoje. "Išdavikų" medžioklė krašte, kaip pasakoją paskutiniu metu Ameriką pasiekę pabėgėliai, pasiekusi Stalino laikų teroro laipsnį Sovietijoje. Jau ir Kuboje šeimų nariai šnipinėja vienas kitą.

Praeitą savaitę atbėgęs į Ameriką gydytojas pasakojo, kad vienas berniukas kalėjime jau pakartotinai skundėsis, jog ji

išdavusi jo motina. Jaunas armijos leitenantas, prieš porą dienų valtimi pasiekęs Floridą, pareiškė, jog dabar milicija nė vieno nepalikanti ramybėje. Religijos praktikavimas jau esanti pakankama priežastis areštui.

Kubos Revoliucinis Komitetas paskelbė atsišaukimą, kad JAV "įmtysi iniciatyvinės akcijos" sutartimis su kitomis Amerikų valstybėmis paremti jo pastangas nuversti Castro režimą. Komiteto atsišaukimas buvo paskelbtas atsakyme į 70 amerikiečių intelektualų ir rašytojų atvirą laišką prez. Kennedžiui, kuriame profesorių grupė prašė JAV vyriausybę "pakeisti dabartinį slinkimą link karinės amerikiečių intervencijos Kuboje". Daugumą tų profesorių sudarė Harvardo universiteto mokomasis personalas.

JAV atstovų rūmai deklaravo, kad Kuba sudaro aiškų pavojų šiai hemisferai ir skatino Amerikos Valstybių Organizaciją imtis kolektyvinės akcijos prieš Castro režimą. Rūmų akcija sutapo su Castro vyriausybės sutikimu išleisti iš Kubos tik 92 iš ten dar likusių 1,200 amerikiečių. Tuo tarpu apie pusę Amerikos Valstybių Organizacijos narių nėra linkusios imtis griežtesnių priemonių prieš Kubą.

Mirė Dr. P. Kusa

Paskutiniu laiku sunkiai sirgęs, gegužės 13 d. Port Jefferson ligoninėje, N. Y. savo tremties dienas baigė medicinos gydytojas P. Kusa.

Velionis gimęs 1903 m., birželio 30 d., Plungės mieste, Telšių apskr. 1923 m. baigęs Telšių gimnaziją įstojo į Vytauto Didžiojo universitetą Medicinos fakultetą, kurį baigė ir gavo gydytojo laipsnį 1931 m. Atlikęs karo prievolę buvo karo gydytoju Antrame Pėstininkų pulke, o nuo 1934 m. iki 1940 m. Karo Ligoninės chirurgijos skyriaus ordinatorius. Karo tarnyboje dr. P. Kusa pasiekė gydytojo majoro laipsnį. Nuo 1941 iki 1944 m. buvo Panevėžio apskrities ligoninės chirurginio skyriaus vedėjas.

Artėjant į Lietuvą raudonajam okupantui, dr. P. Kusa su žmona, dukra ir sūnum buvo priverstas palikti tėviškę, pasitraukdamas į Vakarus. Vokietijoje gyveno tremtinių stovyklose, kol atvyko į JAV 1948 m. ir 1953 m. išsaike New Yorko valstybėje egzaminus ir vėl pradėjo verstis medicinos praktika Port Jefferson, L. I., New York.

Dr. P. Kusa buvo vienas iš tų, pas kurį visuomet galėjai kreiptis lietuviškiems reikalams aukos ar talkos, nes buvai tikras laimėjimu.

Kr.

Chicago Lietuvos studentai talkininkavę Dainavos ansamblio 25 metų jubiliejiniam koncerte ir pravedę Lituano platinto vaju. Pirmoj eilėj sėdi: G. Gadliauskaitė, D. Šulaitytė, R. Šaraukaitė. Antroje eilėje: S. Klimas, N. Remeikytė, R. Šilaitė, L. Čėsnaite, G. Penčyla, A. Bendikaitė, D. Orentaitė. Trečioj eilėje: J. Vazbys, S. Rudys ir R. Penčyla.

J. Tamulaičio nuotrauka

Skulptoriaus J. Dagio kūrinys "Besąlyginis pasidavimas", kuris buvo išstatytas Toronto universitete Calour and Form Society su-ruoštojo meno parodoje.

M. Pranevičiaus nuotrauka

PASLAPTINGAS PENKETUKAS (6)

ŠPIONAŽO CENTRINĖ RŪS

Atrandant vis daugiau mažosios vilos paslapčių, galutinai išryškėja, kad knyginko Peter John Kroger namas buvo labai gerai įrengta špionažo centrinė. Iš visų pusių namas "apdrausta." geležinėmis tvoromis ir patvirtuotais užraktais.

Virtuvėje randamos slaptos suveriamos durys. Pro jas pasiekiamas pagrindinio kambario. Ir ten, už cementinio bloko, kuris šalin nustumti gali tik tas, kuris žino paslaptį, kaip pakreipti jį nustatyti kampu, randamas puikus radijo siųstuvas ir kiti slapti įrenginiai.

Visur, kur tik pažvelgsi, filmų gabalai su paslaptimis ženkais, popieriaus juostelės su skaitmenimis ir datomis, bangų ilgio užrašai, chemikalai filmams aiškinti, aštrūs objektyvai dideliems padidinimams, mikroskopas, kuriuo galima įskaityti didžiausius sumažinimus, kaip visą popieriaus lakštą, sumažintą į rašomosios mašinėlės "i" raidės taškelį arba nulinio tuštumą.

Tuo pat atsiranda specialistai ir pradeda nagrinėti siųstuvą. Jiems reikia išsifruoti ne tik bangų ilgumą, bet ir išskaityti gaunamų pranešimų prasmę.

Už grotų pasodinti vyrai ir moterys nieko nesako. Tačiau specialistai nenuleidžia rankų. Jie išryškėjusiu bangų ilgumu signalizuoja slaptažodį Lena-I-Amur. Tępraeina tik trys minutės, ir gaunamas atsakymas. Tuo metu siųstuvų sekėjai ir trijų Anglijos vietų bando nustatyti antrojo siųstuvo kryptį. Netrukus jie prieina išvados:

"Jis tui būti netoli Maskvos. Jis yra labai stiprus..."

Bet pranešimo turinio, nepaisant visų pastangų, nepajėgiama išaiškinti. Užrašai perduodami prokuratūrai. Toji su kompetentingais M.I.5 ir M.I.6 sluoksniais posėdžiauja. Dirbama įtemptai, nes kiekvienam aišku, jog reikalingas liečia gyvybines valstybės paslaptis, bet kiek jiems pasisekė įsigilinti į pranešimų turinį, nebuvo skelbiama nei teisme: tuo atveju ir vienas žodis gali sukelti naujus pavojus.

Tarp visų dokumentų rastas ir vienas keistas meilės laiškas.

siųsti nauji tarnybiniai nurodymai.

Bet pats laiškas yra graudus: "Aš jaučiuosi labai vieniša, ir tu manęs nesupranti. Jau septynerius metus gyvenu viena, ir tu manęs nepagudai.

Aš dėkoju tau už 250 rublių (senų, dešimtį kartų pigesnių), kuriuos tu man atsiuntei mano gimimo dienos proga. 250 rublių! Aš mielai atsisakyčiau tų pinigų, kad tu galėtum grįžti, kad man nereikėtų tos gimimo dienos vienai švęsti."

Henry Houghton ir Ethel Gee, praėjus trims dienoms nuo jų areštavimo, išsigalvojo įdomų pasiaiškinimą:

"Lonsdale atėjo pas mus ir tvirtino, kad jis esąs amerikiečių karo laivyno attaches pavaduotojas Johnsonas. Pavarde Lonsdale dabar išgirdome tik pirmą kartą. Jis sakė: anglai yra amerikiečių sąjungininkai, bet amerikiečiai jais nepasitiki ir įtaria, kad anglai jiems neviską pasako, ir todėl jisturės uždavinį patikrinti visa, kas vyksta povandeninių laivų tyrinėjimų bazėje, Portlande, kad vėliau amerikiečių karo laivynas ir Pentagonas galėtų nustatyti, ar anglai savo sąjungininkams amerikiečiams tikrai yra viską pasakę. Žinoma, jis mums už tai užmokėjo, bet tikrai už darbą. Mes nesijautėme nusi-kaista, bendradarbiaudami su amerikiečiais, nes juk drauge kovojame tose pačiose linijose."

Lonsdale to nei paneigė, nei patvirtino.

Bet tuo metu išryškėjo dar vienas svarbus dalykas:

Krogerių tikroji pavardė yra Cohen, Morris Cohen ir Lola

J. Dagio skulptūra "Aš nužudysiu".

M. Pranevičiaus nuotrauka

Sovietų povandeninių laivų bazė Raudonojoje jūroje

Jemeno karalius parsiduoda komunistų blokui

Balandžio mėnesį arabų pusiasalis praturtėjo nauju uostu, o Vakarų pasaulis -- nauju dideliu rūpesčiu. Vieną dieną trys vėliavomis papuošti sovietų laivai įplaukė į sovietų architektų ir čekų inžinierių vos tik baigtą ir tuo būdu moderniausią Jemeno uostą. Keliomis valandomis vėliau vienoje krantinės patalpoje buvo suruošti iškilmingi pietūs iš Maskvos atskubėjusio sovietų laivyno ministerio Bakajevio garbei; Bakajevas pakėlė tos-

Jemeno pakrantė teikia puikų tramplyną šuoliui į kitoje jūros pusėje esančią Rytų Afriką.

TARPININKAS NASERIS

Egipto valstybės šefas Abdul Nasser pradėjo 1956 metais piršlybas tarp Rytų bloko ir Jemeno karaliaus rūmų. Po kelias savaites trukusių sosto įpėdinio Al-Badr kelionių Sovietijoje, su šuo- liais į Pragę, Belgradą, Rytų Berlyną ir Pekiną, staiga Jemena užplūdo rusų architektai ir čekų inžinieriai, kuriuos netrukus atsekė ir kinų kelių statybos specialistai.

Netrukus išryškėjo tikrieji "techninės pagalbos specialistų" tikslai. Hodeidoje pastatytas cemento fabrikas tarnavo ne gyvenamųjų namų, bet naujo uosto statybai; taip vadinamieji žemės ūkio specialistai pasirodė esą aerodromų statybos specialistai. Vietoj plūgų ir trąšų sovietiniai laivai kas mėnesį gabeno ginklus ir šaudmenis 20,000 vyrų dydžio karališkajai asmenis gvardijai ir tokio pat dydžio teroristinei armijai. Rytų instruktoriai apmokė jemeniečius naudoti lengvuosius ginklus, bet neseniai čia pastatytos sunkiosios pakrančių baterijos yra aptarnaujamos rusiškų ir čekiškų įgū-ly.

Tačiau labai reikšminga yra naujajame uoste įrengta sovietų povandeninių laivų bazė. Čia kranto gilumon išrausti šimtais metrų ilgio skalčiuojami tuneliai, kurie sovietų povandeniniams laivams turi teikti bombų nepramušamą prieglobstį. Atsiminus rusų įrengtas povandeninių laivų bazes Albanijoje -- priešais Italijos krantą, Sirijoje -- priešais Turkijos krantą, ši bazė, kaip akcijos centras prieš Adeno įlanką, užbaigia sovietų povandeninių bazių tinklą Art. Rytuose.

Prieš Rytų šiveržėjus sve- timiesiems priešiška nusitei- kę Jemeno gyventojai nedaug te- gali pasipriešinti. Bet prieš ka- ralių ir jo garbėtrošką sūnų jau eilę metų jaučiama stipri opozi- cija. Jau tris kartus -- 1947, 1953 ir 1959 metais -- Achme- do priešai bandė jį nuverstti nuo sosto, tačiau kiekvieną kartą grumtynės žiauriausiomis priemonėmis laimėjo valdovas, dalį sukilusių brolių ir pavaldinių į- sakydamas viešai kankinti ir pa- galliau nukirsdinti jų galvas. Iš 16 brolių tėra likę gyvi -- jis pats ir New Yorke, Jungtinėse Tautose kraštą atstovaujais bro- lis Hasanas, o visi kiti žuvo šeimos kivirčiuose.

Keliomis dienomis prieš Ach- medi uosto atidarymą įvykdytas naujas atentatas prieš karalių Achmedą laikytinas vienu iš į- spėjimo ženklų. Atentatas įvyk- dytas tuo po naujojo uosto apžiū- rėjimo. Prieš visokius svestimuosius nusistatę jemeniečiai priešinas raudonųjų karinėms bazėms, bijodami, kad nebūtų įvelti didžiųjų blokų kovon.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Cohen, ir jie yra atvykę iš New Yorko. Jie buvo jau įvelti į kitą sovietinio špionažo aferą, bet dingo be pėdsakų, kai buvo areštuotas rusų profesionalas šnipas Abel.

Krogeriai, kaip vėliau išryš- kėjo, turėjo nepaprastai gerai padirbtų pasų rinkinį:

- * vieną britų pasą, išduotą 1951 metais, kurio jie niekada nepanaudojo;

- * du Naujosios Zelandijos pa- sus, datuotus 1954 metais išduo- tus Paryžiuje;

- * du amerikietišku pasus;

- * du kanadiškus, išduotus 1956 metais, James Wilson ir Jane Smith pavardėmis.

Prileidžiama, kad juodu į Ang- liją atvyko per Naująją Zelandi- ją ir Australiją, bet galutinai to spėjimo patvirtinti nepasisekė. Amerikiečių ir anglų žvalgybos nėrėsi iš kailio, bandydamos su- megsti jų biografijų galus, bet nieko neišryškėjo: kur jie yra gyvenę tarp 1950 ir 1955 metų, greičiausiai ir liks paslaptis. Įdomiausia tai, kad amerikinė žvalgyba buvo kitų kraštų žval- gyboms išsiuntinėjusi jų paieš- kojimus su visais turimais duo- menimis, o jie tuo tarpu Angli- joje ramiausiai gyveno už kelių žingsnių nuo karališkųjų rūmų, dalyvavo vietinių klubų veikloje, buvo visų laikomai padoriais pi- liečiais, ir britų policijai net neatėjo į galvą giliau panagri- nėti gautuosius paieškojimus. (Bus daugiau)

- * JAV senatas, nepaisy- damas prezidento Kenne- džio pageidavimų, paskyrė 525 mil. dolerių Strateginės Oro Komandos tolimųjų dis- tancijų lėktuvų gamybai. Įstatymo projektas dabar grąžinamas atstovų rū- mams.

- * Prancūzijos komunistų partija "apsivalė", išmes- dama iš centro komiteto še- šis žymius narius, kuriuos ilgametis gen. sekr. Thorez apkaltino, kaip per daug n u o l aidžius, ieškan č i u s kompromisų su De Gaulle vyriausybe. Thorez, dabar 61 metų, yra vienas iš il- giausiai išlikusių stalinistinio tipo komunistų.

- * JAV paskelbė, kad šūvį į mėnulį bandys dar šiais metais ir bandymo taikiny- busias Audrų vandenynas matomoje nuo žemės pusė- je. Pirmuoju bandymu bū- sią siunčiama mokslinių in- strumentų grupė.

VISAIS
APDRAUDOS
REIKALAIS,

kaip automašinų, gyvy-
bės, nelaimingų atsitiki-
mų ir gaisro, kraiptis į
atstovę
PAULINA
MOZURAITIS-BENNETT
HI 2-4450
642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

M O K A M E

4 1/4%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS
REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą do-lerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite at- siųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto per- siuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: VIrginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
Henderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Kalbos gražios, o darbai nedideli

Kai kas ima juokauti, kad JAV prezidentas J. F. Kennedy ar tik nebus susitikęs su kokiais lietuvių veiksmų vadais ir iš jų išmokęs prakalbas sakyti. Jos, tiesiog, kaip iš rago pilasi. Ir viena už kitą gražesnė.

Prakalbos gerai, bet mes labiau norėtume darbų. Mat, savo veiksmų ir veiksmėlių vadų prakalbų beklaušydami esame įsitikinę, kad liežuviu reikalų nepagerinsi jei tas prakalbas darbai neseka. O iki šio laiko, ypač užsienio politikoj, darbai labai jau apgailėtinos vertės. Prakalbos sakomos, o komunistai visais frontais stiprinasi.

JAV Lietuvių Bendruomenė jau po rinkimų. Tiesa, balsai gal ir suskaičiuoti, bet jie dar nesuvesti ir išrinktieji dar nepaskelbti. Bet iš daug kur ateinančios žinios sako, kad balsavo daug didesnis balsuotojų skaičius.

Ir jei tokios žinios iš daugelio didesnių lietuvių kolonijų pasitvirtins, galėsime drąsiai sakyti, kad bendruomeniniai reikalai rimčiau pajudinti. Galėsime bendruomenės nedraugams priminti, kad jų norai nespėjo, kad bendruomeninės veikla nusilpė.

Jei visur taip bus įvykę, kad balsuotojų skaičius padidėjęs, galėsime ir mes pasidžiaugti, jog nemažai vietos davę rinkimams garsinti, būsim savo pareigą atlikę.

Bet mes, kurie čia ne vieną kartą ir Bendruomenės vadams esam sakę, kad mažiau reikia kalbėti, o daugiau dirbti, ir šia proga norim tą patį pakartoti. Lietuviškasis reikalas daug laimėtų, jei kiekviena sakoma prakalba būtų po jos tuoj atliekamais darbais sutvirtinta.

Kadangi mes dar nežinome, kas yra tie rinkimų laimėtojai ir tie būsimieji bendruomeninio darbo planuotojai, tai toks mūsų priminimas yra tuo objektyvesnis ir pačiu geriausiu laiku pasakytas.

Už savaitės Chicagoje susirinks Tautinės Sąjungos seimo dalyviai. Jų, kiek girdėti, bus iš visų didesniųjų lietuvių kolonijų. Ypač iš ten, kur aktyviai veikia Tautinės Sąjungos skyriai.

Tuoju po Tautinės Sąjungos seimo, toje pačioje vietoje, bus ir Vilties Draugijos susirinkimas apsvastyti praėjusių dvejų metų davinius, išrinkti naują valdybą ir pasisakyti dėl tolimesnio tautinės spaudos darbo.

Ir apie Tautinės Sąjungos seimą ir Vilties Draugijos susirinkimą jau esame rašę ir smulkesnę programą skelbę. Ir labai linkėtume, kad ten taip pat būtų mažiausia gražbilstės, o daugiausia rimtai apsvastytų siūlymų, po kurių sektų darbai.

Niekam iš mūsų nebūtų smagu, kad vėliau atsirastų priekaištautojų, kurie sakytų, kad buvo daug prakalbų, o dabar nematom darbų. Tegul bus priešingai: mažiau prakalbų, o daugiau darbų. Ir tokių darbų, kurie lietuvišką vagą tiesintų, ją gilintų ir kitus sekti drąsintų. B. G.

KUR GERIAUSIA PAILSĖTI PER ATOSTOGAS

GARSIAME CAPE COD — OSTERVILLE, MASS, KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO, LONG BEACH PLIAŽO, PUŠŲ PAVĖSĲJE, GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE VASARVIETĖS VILOJE

"AUDRONĖ"

87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass.
TEL. GA 8-8425

Ištaikinga vila, erdvūs kambariai • Gražus privatus 2 akų pušynas — parkas • Šiltos Golfstomo srovės, atvira jūros plaža 5 min. pėsčiom • Rami aplinkuma, daug vietos poilsiui ir žaidimams • Geras lietuviškas maistas ir malonus patarnavimas.

VILA ATIDAROMA NUO BIRŽELIO MĖN. 10 IKI RUGSĖJO 15 D.

Lietuviai savininkai Dr. Eduardas ir Marija Jansonai visus malonai kviečia atvykti.

Kreiptis: E. Jansonas, 89 Mt. Ida Rd., Boston 22, Mass. Tel. AV 8-5999 arba nuo birželio 10 d.

AUDRONĖ JANSONAS,

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass.
Tel. GA 8-8425.

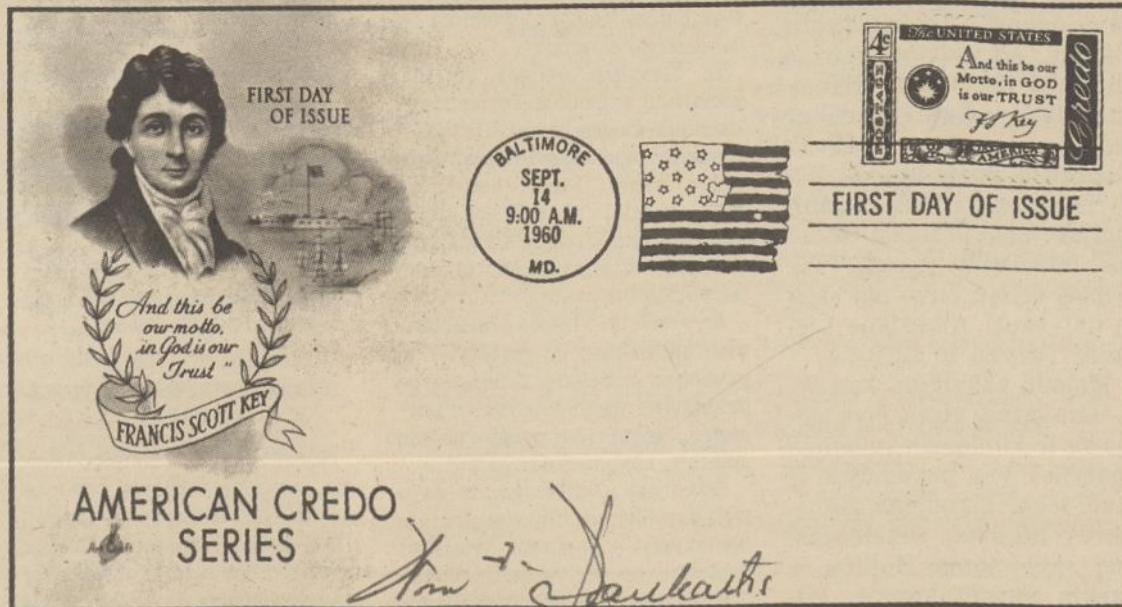
Original Star-Spangled Banner Flag

The Star-Spangled Banner, flying in the "dawn's early light," at Fort McHenry on September 14, 1814, inspired Francis Scott Key to write "The Star-Spangled Banner," now the National Anthem of the United States of America.

The historical background of the American Flag known affectionately as The Star Spangled Banner Flag began as a great garrison flag. It measured 30 feet by 42 feet and bore 15 stars in a blue field with 15 stripes alternate red and white and was fashioned of wool hand woven bunting of finest quality.

Patriotic fervor and dedicated effort were woven into the folds of this Flag of Destiny by its maker, Mary Young Pickersgill. Great care and precision were exercised because she knew it was to be the battle flag of our country in its fight for freedom's rights when the attack on Fort McHenry was joined. What she could not know was that Destiny ordained its torn and embattled folds would prove to be the inspiration of a great human spirit as it proclaimed in verse those immortal words which became our nation's anthem.

Fragments of this historic emblem are among the archives on exhibit at The Flag House, Baltimore, the home of the Star Spangled Banner Flag.

Dr. William F. Laukaitis, Baltimorės centrinio pašto viršininko, rūpesčiu JAV paštas išleido ženklą Amerikos himno autoriaus Francis Scott Key pagerbimui. Nuotraukoje pašto ženklas ant specialaus voko su Laukaitis autografu.

Dr. William F. Laukaitis Šauni tarnyba Amerikai ir Lietuvai

ANTANAS ČESONIS

Būdamas pastabas teisininkas mato, kad lietuviškoji visuomenė prisistiegiusi daug įvairiausių organizacijų.

des ir sąmoningai užmiršusi iš tėvų išminktą gimtą kalbą, nebeori prisipažinti esą lietuviams.

William F. Laukaitis viską darė priešingai. Jo kūdikystės dienose, tartieji

THE WHITE HOUSE
WASHINGTON

Newport, Rhode Island
July 13, 1960

Dear Mr. Laukaitis:

It is a pleasure to send my greetings to the citizens assembled on September fourteenth at Fort McHenry for the dedication of the Francis Scott Key commemorative stamp.

At this time and place it is highly proper to honor the memory of the poet-patriot who wrote the text of our National Anthem. For nearly a century and a half, his immortal words have lifted the spirits of our people. The phrase chosen from it for this stamp, "and this be our motto, 'in God is our trust'," stands for the basic moral and spiritual concepts of America.

Sincerely,

William F. Laukaitis

Honorable William F. Laukaitis
Postmaster
Baltimore 33, Maryland

JAV prezidentas Eisenhoweris atsiuntė W. F. Laukaitiui padėką, už suakutuvinio Francis Scott Key pašto ženklą išleidimą.

zacijų, pradeda lyg ir snūduriuoti, apilsti, nes senesnio amžiaus veikėjai, gimę ir augę Lietuvoje, jau nebe-
rodo tokio atyvumo. O jaunoji karta, pasikeitusi savo gražias lietuviškas pavardes

tėvų žodžiai gražia suvalduriuoti, kapsų tarme, įstrin-
ga jo sieloje taip giliai, kad daugiau niekad ir neapleidžia. O kad jų jam nepri-
truktų, ir kad dar daugiau jų išminktų ir žinotų, spar-

GAL, SAKAU, PADĖTŲ

Į JAV dabar Maskva prisium-
čia vagonais visokių spaus-
dinių įvairiausių kalbom. Jų
tarpe ir lietuvių. Ir tuose spaus-
diniuose iš peties varoma komu-
nistine propaganda.

Maskvos garsiakalbis "Vilnis"
dabar Chicagoje glėbiais parda-
vinėja tokius lietuviškus spaus-
dinius: brošiūras, knygas, albu-
mus. Ir nemažai kas perka,
nes įdomaujasi, kaip dabar ko-
munistai sau aukas medžioja.

Man šiuo atveju rūpi tik vienas
klausimas: ar koks nors mūsų
veiksny pasirūpino JAV valdžios
pasiteirauti, kodėl Maskva, čia
siųsdama glėbius savos litera-
tūros lietuvių kalba, nė kiek
be komunistinės, neleidžia Lie-
tuvų? Gal, sakau, dėl to reikalo
rimtai painformavus, būtų ga-
lima kai ką laimėti: arba tos
propagandos siuntimą sulaikyti,
arba ir iš čia atitinkamą kiekį
paslūsti.

P. Venckaitis,
Mich.

TAI TIKRAI DRĄSUS VYRAS

Skaitau visokius laikraščius.
Net ir Naujienas, Mat, Nau-
jienose, kaip niekur kitur, daug
rašoma apie 1905 metų revoliu-
ciją. O tai dabar turbūt labai
svarbu, jei tai yra paties ALT
sektoriaus laikraštys...

Man labai svarbu ir antra Nau-
jienų pagrindinė tema: koks ge-
ras ir nepakeičiamas yra ALT
sektorius ir kokie dideli niek-
šai yra visi tie, kurie jį puola.

Ir aš einu už dabartinį ALT
sektorių, nes jis man pradeda
patikti, nes dažniau ir dažniau
rodo savo tikrą veidą. Ypač,
kada vykdo Brazilijoje mūsų
pasitūnybės likvidavimas. Visi
buvo susirūpinę, o ALT sekreto-
rius vienas džiaugė. Tai tikrai
drąsus vyras ir dabar pilnai su-
prantu, kodėl pirmininką Leonar-
dą šimtą jis laiko į kišenę įsi-
dėjęs...

Wm. Algierka,
Bronx

čiai ėmė mokytis lietuvių
kalbos pasisamdęs d a m a s
pirmąjį Baltimorės lietuvių
kalbos mokytoją Antaną
Kurelaitį. Ir per trumpą
laiką W. F. Laukaitis išly-
gina visus kalbos trūkumus.

Ir dabar, kada su juo kal-
bi, tai jauti, kad kalbi su
aukštai išlavintu žmogumi.
Jo vartojamoji lietuvių kal-
ba yra labai panaši į Euro-
poje išaugusio ir išsimoksi-
nusio lietuvių kalbą.

Taip apvaldęs lietuvių
kalbą W. F. Laukaitis visu
savo svoriu metasi į lietu-
viškas organizacijas, dau-
giausiai dėmesio skirdamas
ano meto gausiausiai ir po-
puliariausiai Susivienijimui
Lietuvių Amerikoje.

Joje bedirbdamas paste-
bi, kad lietuvių bei nedaug
gero galėsi padaryti, jeigu
veiksi tik lietuviškose or-
ganizacijose, todėl savo tik-
slui pasiekti — jis stoja į
Respublikonų Partiją, kad
per ją galėtų Lietuvos var-
dą iškelti greta kitų tautų
— valstybių. Ir tas Laukai-
čiui puikiai pavyksta.

Tuo metu Europos politi-
nė padėtis pradeda vis dau-
giau komplikotis ir Euro-
pos valstybės vis aiškiau ir
daugiau pradeda grūtoti
savo kaimyninėmis mažes-
nėmis valstybėmis. Tuo me-
tu mes išgirstame, kad 1936
m. Marylando gubernato-
rius savo vieša proklamaci-
ja, remiantis valstijos sei-
mo priimtu įstatymu — re-
zoliucija, paskelbia, kad lie-
tuvių tautos valstybinę
šventę — Vasario 16-toji,
yra drauge švenčiama ir
Marylando valstijoje.

(Nukelta į 4 psl.)

Adolfas Markelis (dešinėje) savo namuose Cicero, Ill., buvo surengęs dail. Viktoro Petravičiaus (kairėje) kūrinii parodą.
E. Šulaičio nuotrauka

Dr. William F. Laukaitis...

(Atkelta iš 3 psl.)

Tada Lietuvai buvo didelė ir maloni staigmena. Tuo buvo parodyta, jog mažoji lietuvių tauta turi draugų ir didžiojoje valstybėje. Tai yra Laukaitis didelių pastangų vaisius!

Laikas bėgo riščia. Lietuvių Amerikoje pamažu geso ir geso. W. F. Laukaitis, lyg tasai senovės lietuvių žinys, matydamas gėstančią lietuvių, — pastato Marylando sostinėje — Anapolyje aukurą, kad susirinkę tautiečiai pasisemtų dvasinių jėgų. Atseit, jo sumanymu ir iniciatyva parvežamas iš Lietuvos ažuolas ir pasodinamas Anapolyje, gubernatūros parke, kad amžiais bylotų ir liudytų praeiviams, jog jo vaikai neužmiršta savo motinos — Lietuvos.

Ir prie gražiai augančio ažuolo kiekvienais metais — gegužės mėn. 16 dieną suvažiuoja būriai lietuvių iš plačių apylinkių švęsti metinę sodinimo šventę. Ta proga visi būna pakviestami į valstijos seimo rūmų didžiąją posėdžių salę išklausyti specialiai šventei pritaikintą gubernatoriaus kalbą ir pasigerėti menine programa, kurią suruošia Baltimorės lietuviai. Ta pačia proga aplanko ir seimo rūmuose esantį kambarį, kuriame lankęsis ir posėdžiaavęs pirmasis JAV prezidentas Jurgis Washingtonas.

Už šias pastangas ir jų įgyvendinimą W. F. Laukaitis ano meto Lietuvos vyriausybės buvo pagerbtas ir apdovanotas Gedimino Ordinu, II laipsniu.

Ir pagaliau, po baisių Europos tautų grumtinių, kuriose žuvo milijonai žmonių, milijonai liko pavergtų, o kurie pajėgė atbėgti į Vokietiją buvo nužmoginti ir paženklinėti D. P. vardu.

W. F. Laukaitis tuo metu atsidaro platieji veikimo barai. 1945 metais jis vyksta su visa Lietuvių Tarybos Amerikoje delegacija, kaip jos pirmininkas, į San Francisco tautų konferenciją, kurioje visos suvienytos tautos paskelbė tautų apsisprendimo teisę ir nustatė Jungtinėms Tautoms pagrindinius principus, primant taip vadinamą Jungtinių Tautų Chartą. W. F. Laukaitis, kaip SLA prezidentas lanko kongreso narius, senatorius, kad tik greičiau būtų priimtas Displaced Persons įstatymas, pagal kurį beveik visi naujieji ateiviai ir yra atvykę į Ameriką. Jis, kur tik gali, kalbasi su įtakingais asmenimis įrodinėdamas ir įtikinėdamas naujųjų ateivių reikalingumą ir jų naudingumą Amerikos gyvenimui, keldamas jų išsimokslinimą ir gyvenimo patyrimą.

Pasibaigus antrajam pasauliniam karui, Washingtone vykdavo specialūs po-

sėdžiai, kuriuose dalyvavo daugelis įvairių tautų atstovų, sprendami įvairūs pilietybės liečiančius klausimus. Tačiau lietuvių niekas tada dar neatstovavo. W. F. Laukaitis pastangomis buvo išrūpintas SLA organizacijai pakvietimas tuose posėdžiuose dalyvauti. Tik žymiai vėliau buvo pakviestas dalyvauti Amerikos Lietuvių Taryba ir LRKSA.

Malonu pažymėti, kad W. F. Laukaitis visas šias gerąsias ir kilniasias žmogaus ypatybes yra paveldėjęs iš savo tėvų. Šiandieną Baltimorės lietuvių didžiųjų turį savo namą Hollins ir Parkin gatvių kampe, kuriame talpinasi beveik visos lietuviškos kultūrinės gyvenimas. Už tai turime būti dėkingi W. F. Laukaitis ir pastangomis, namas buvo pastatytas.

Šių namų didžioje salėje per įvairius parengimus sutelpa apie 400-500 žmonių. Čia yra įsikūrusi lietuviška biblioteka ir skaitykla, lietuvių jaunimo sporto klubas, lietuvių skautų būstinė ir visų Baltimorėje esančių lietuvių organizacijų būstinės, repeticijų kambariai, salės susirinkimams ir restoranai.

(Pabaiga kitam numeryje)

Maloniai kviečiame Tamstas atvykti į **LAKE HOTEL**, Asbury Park, N. J., Sevent & Park Aves. Phone PROspect 4-7788 **sezone atidarymą**, kuris įvyks gegužės 27, 28, 29 ir 30 d.

Atidarymo dienomis šokiams gros pasikeisdami muz. A. Kačanauskas ir orkestras.

Bare svečiams patarnaus Danielius Averka. Ta pačia proga prašome užsisakyti kambarius sezono atidarymui ir vasaros atostogoms, nes Lake Hotel yra geriausiame Asbury Park rajone, netoli jūros, labai patogus susisiekimas traukiniais ir autobusais. Kainos žemos. Savininkai ir tarnautojai lietuviai.

Tad iki pasimatymo.

LAKE HOTEL, Inc.
Prez. E. KUBAITIS, Viceprez. A. ŽEMAITIS

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio
Ofiso telef.: MAin 1-1773
Rezidencija: OL 7-2521

Turėdami reikalų prašom į mane kreiptis namų telefonu OL 7-2521 — Peninsula.

PAŽIŪRĖKIME Į ANTRĄJĄ MEDALIO PUSĘ

2. Pijus Grigaitis -- socialdemokratų atstovas

K. S. KARPIUS

Žemi buvo jų visuomeniniai darbai.

Pastoviai Amerikoje apsigyventi Grigaitis atvyko 1912 metais, bet negavęs vadovaujamos pozicijos, neišskentė, Baltimorėje pradėjo leisti savo revoliucinį laikraštį "Pirmyn". Ir tik 1914 metais pateko į Naujienas. Grigaitis Amerikoje rado kitą kovingą socialdemokratą, Leoną Pruseiką - Vabalą, atvykusį 1911 metais kuris buvo pakviestas redaguoti naujai socialistų įsteigtai "Laisvei".

Socialistams turint "Kovą" (redagavo Kapsukas), "Keleivį", "Laisvę" ir Naujienas galima suprasti kaip sunkiai tautininkams ir katalikams prisiėjo dirbti, kad išlaikytų nuo užsikrėtimo marksizmo vėžiu.

Didelė talka tautinei srovei, kovoje prieš tuos revoliucionierius, buvo energingas ir gabus visuomenininkas Bronius K. Balutis, 1912 metais stojęs redaguoti "Lietuvą". Atvykęs 1905 metais, Balutis buvo įsijungęs į tautines organizacijas (S. L. A., T. M. D. ir kitas), turėjo progos pamatyti, kas ką veikė tautininkų kairėje ir dešinėje.

SOCIALISTŲ PRAGAIŠTINGI DARBAI

Nors, anot K. Bielinio, Lietuvos socialdemokratų buvo pasisakę "už Lietuvą, kuriai politiską tvarką nustatys Vilniaus seimas", bet kad jo paties svarbiausias uždavinys, kaip socialdemokrato veikėjo - revoliucionieriaus buvo slapto revoliucinės literatūros platinimas Lietuvos darbininkų kurstyti, kažin kokio jie siekė Vilniaus seimo pasisakymo Lietuvos politiską tvarką nustatyti... Čia atbėgė jo bendradarbiai buvo visi kitokie, negu kovotojai už lietuvišką Lietuvą. Tų atvykėlių socialdemokratų mūsų išeivijoje vartytas darbas liudija, kad Lietuvoje socialdemokratų partijos pastogė galėjo būti tarptautinio marksizmo lizdas.

Ne veltui čia socializmui dirbė veikėjai, jį pametę, stoję dirbti tautai, socialistų žygdarbius užrašė mums pasiskaityti. Jų žygdarbius, pradėtą 1910 metais, aš irgi pradėjau pažinti, palaipsniui įsijungdamas į veiklą greta Šiupio, Širvydo, Balučio ir daugelio kitų veikėjų.

P. Grigaitis, tapęs "socialistų popiežium", bruko lietuviams svetimą marksizmą -- jo nėra viešai pasmerkęs nei išsižadėjęs, kaip padarė daug kitų tautai dirbti norėjusių vyrų. Jis ne žengė nei vieno žingsnio atgal nuo marksizmo, nors dabar, jauniems tremtiniais atvykus, iš socialistų vėl persivertė socialdemokratu, ir Lietuvių Enciklopedijoje pasigiria kėlės Lietuvos laisvinimo šūkius...

Vertas dėmesio yra ir šis tipiškasis tų "kėlėjų" darbas. Patriotai lietuviai spausdino, žmonės pirkė ir savo namuose ant sienų kabino, greta šventųjų paveiklų, Birutės, Kęstučio, Vytauto, Algirdo, Gedimino atvaizdus. Socialistai pagamino tokio pat dydžio barzdoto Karolio Markso atvaizdus ir juos grūdė lietuviams, ragindami mesti šventųjų ir kunigaikščių atvaizdus laukan. Ir rado tokių, kurie jų paklausė.

SOCIALISTŲ VADŲ PASIŽYMEJIMAI

Apie P. Grigaitį ir jo žygdarbius 1905 metų laikotarpiu daugeliui mums yra pasakojęs buvęs žymus tautininkas veikėjas Dr. Juozas Jonikaitis. Jis mirė Detrote 1945 metais. Buvo suvalkietis, kaip ir Grigaitis, gimęs 1881 metais, dvejetą metų už Grigaitį vyresnis).

Dr. J. Jonikaitis pasakojo asmenškai gerai žinojęs ir matęs Grigaitį daugant monopolijų langus ir kitaip caro valdžią Lietuvoje "verčiant".

Tos raudonos bangos atneštų socialdemokratų žymesni "nuopelnai" mūsų išeivijoje buvo: Skiepyti revoliuciją nuvertimui "kraugeriškos valdžios" Amerikoje, rengiant demonstracijas, mosuojant raudonomis vėliavomis, dalinant marksistinę litera-

tūrą, rengiant ir remiant streikus.

Lietuvių tarpe: Įsiveržti užvaldyti esančias organizacijas, turta, namus, arba jas suardyti.

Suktais būdais socialistų įsprautas Susivienijimo Lietuvių Amerikoje pirmininku Bagočius (1908 m.), tautininkams susigriežus, buvo išmestas ir išbrauktas iš organizacijos narių. (Grigaičio pasidarbavimu, praėjus 30 metų, oficialus organizacijos tarimas buvo atmetas ir Baltimorės seimo nutarimu, buvo Bagočius vėl priimtas į SLA.)

Socialistai 1910 metais buvo įkišę marksistą SLA organo Tėvynės redaktorium, kad galėtų revoliucinę idėją skiepyti. Kai tautininkai ir jo atsikratė, socialistai griebėsi SLA plaišinti, valdžiai skusti. Privėdė net kalbėti apie SLA.

Įsiknisę į Tėvynės Mylėtojų Draugiją, kuri spaudos draudimo laikais leido lietuviams naudingas knygas, pradėjo jos vardu leisti ir nariams brukti marksistines propagandines brošiūreles.

P. Grigaitis po 1926 metų perversmo, susiplakęs su bolševikais į "bendrą frontą" Lietuvos "fašistinei" vyriausybei nuvertinti su jais dirbo iki 1930 metų, kol apsižiūrėjo, kad komunistai tariasi ir jį apgauti.

Artėjant 1930 metų SLA seimui, "bendras frontas" rengėsi tautininkams duoti galutinį smūgį -- organizaciją užgrobti. Viskas ėjo gerai kol P. Grigaitis nepajuto, kad komunistai, pasinaudodami keliolika socialistų balsų, rengiasi vieni SLA užvaldyti.

Tada įgąsdinęs sandariečius SLA valdyboje, pasakydamas bolševikų ruošiamą konspiraciją, išreikalavo, kad seimas užtirtų jį į SLA išdininkus anksčiau įstatytą socialistą (kai 1928 metais tautininkas išdininkas numirė). SLA tada turėjo jau apie 25,000 narių. Taigi grobis didelis. Nuo to seimo iki šiai dienai socialistai valdo SLA išdą, ir Grigaitis pasidarė amžinai SLA organo cenzorium. Gudriai išnaudodamas susidariusią padėtį jis SLA užvaldė... Prailmėjė tame seime, bolševikai įsteigė savo "darbininkiską susivienijimą".

NEPRIKLAUSOMYBĖS KOVŲ LAIKOTARPIŠ

Prasidėjus I pasauliniam karui, Amerikos lietuviai sujudo karo nukentėjusiųjų šelpimui ir Lietuvai autonomijos, paskiau nepriklausomybės reikalauti. Ir ta linkme tikri lietuviai dirbo kas gyvas. Tautininkai sumanė 1914 metais sušaukti seimą. Ir tikėdami, kad ir socialistams rūpi Lietuvos laisvinimas, pasikvietė juos į bendrą darbą.

Nors Lietuviškoje Enciklopedijoje P. Grigaitis sakosi apie save, kaip dalyvavusį "visose lietuvių bendrose organizacijose kovai už Lietuvos išlaisvinimą", bet kaip jis kovojo, parodys šie daviniai:

Socialistai, atvykę organizuoti į spalio 1 - 2 d. seimą, jį užvaldė. Vietoje Lietuvai nepriklausomybės šūkių, kaip buvo seimo tikslas, Grigaitis kišo seimui savo marksistines rezoliucijas: "Pasmerkti militarizmą". "Kas darytina karų išvengimui". Ir kitais panašiais niekais seimą gąšino.

Dr. J. Šiupio rezoliuciją, kad seimas reikalauja tautoms ir tautelėms, išsilaisvinusioms iš despotinių valdžių, nepriklausomybės, P. Grigaitis suniekino ir socialistai ją atmetė. Jis seime

J. Šiupui leido panieką po paniekos. Tautininkams ir Šiupui kalbant, socialistai klykavo, baubė, kojom į grindis trypė. Tame seime dalyvaudamas pats viską mačiau.

Negalėdami socialistų nachališkumo pakelti tautininkai iš seimo išėjo spalio 3 d. susirinko kitoje salėje tautos reikalams aptarti.

Be kitų, rašiusių apie socialistų elgesį tame seime, kun. Bartuška šitaip pasakė: "Socialistams Lietuvos autonomija ir nepriklausomybė nerūpėjo. Juos žavėjo tik revoliucija ir internacionalas."

Lietuvos laisvinimo darbus Amerikoje dirbo tik tautininkai ir katalikai iki pat nepriklausomybės laimėjimo ir išgavimo Amerikos pripažinimo Lietuvai de jure 1922 metais.

Kai karo pradžioje vienas New Yorko dienraštis įdėjo žinią apie Lietuvos veikėjų siekimą autonomijos, Naujienos pasakė: "Autonomija nepadidins darbininkams algų."

1916 m. rugs. 13 d. tautininkų ir katalikų bendras komitetas pasiuntė delegaciją į Washingtoną tartis su Amerikos Raudonojojo Kryžium dėl aukų nuo karo nukentėjusiems į Lietuvą persiųsti. Naujienos tą žygį pavadinė "niekšų ir bepročių darbu."

1917 metų balandžio 18 d. socialistų sąjungos organo "Kovos" redaktorių Kapsukas, socialistų sutarimu, buvo skubiai pasiųstas į Rusiją, nes Kerenskio vyriausybei smunkant, ten socialistai reikalavo gabių agitatorių, palaikyti prie Rusijos nuo jos atsimesti norinčias tautas.

Tų pačių metų spalio 10 d., pasiekus žinioms, kad Lietuvos Taryba nusistatė reikalauti Lietuvai pilnos nepriklausomybės, už tai stojo visi Amerikos lietuviai -- išskyrus socialistus ir jau pasireiškusius komunistus.

1917 metų spalio 31 d. Naujienos Nr. 251 atspausdinamos rusų darbininkų reikalavimus, išbraukė paragrafą, apie rusų reikalavimą Lietuvai autonomijos.

Tų metų Nr. 298 Naujienos socialistų vardu agitavo, kad Lietuva pasiliktų prie Rusijos. Socialistai pasiliktų prie Rusijos. Socialistai pasiliktų prie Rusijos. Socialistai pasiliktų prie Rusijos.

Tų metų liepos 1 d. Naujienos vedamajam rašė: "Lietuvos nepriklausomybės obalsis netikęs daugeliu atžvilgių. Tie žmonės, kurie už nepriklausomybę stoja, turės neužilgo savo obalsį mesti."

Vėl liepos 10 d. socialistai Naujienose agitavo prieš Lietuvos nepriklausomybę ragino dėtis su kitomis, Rusijos valdžioje buvusiomis tautomis.

Čia paduodu tik kelis paskirus socialistų vado P. Grigaičio ir Naujienų "pasidarbavimus" Lietuvos nepriklausomybei. Paminėtos ištraukos yra užrašytos mūsų, ankstyvesnių veikėjų, padėjusių daug laiko ir energijos atsilaukti prieš socialistų ir jų išauklėtų bolševikų atakos. Plačiau apie tai yra medžiagos SLA istorijoje, Širvydo biografijoje, Vieniųbės metraštyje, kun. Bartuškos pastabose katalikų spaudoje. O be to ir mano asmeniškai patyrimai ir pastabos iš socialistų veiklos.

Kas Dirvos neskaito - daug nustoja!

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

VASARVIETĖ "BANGA"

Great Marsh Rd. Centerville, Cape Cod (1½ mylios nuo Graigville pliažo),

ATIDAROMA BIRŽELIO 15 D.

Išnuomojami kambariai ir kabinos.

Pristatymas į pajūrį garantuotas.

Iki 15 birželio kreiptis: O. Šlepavičienė, 250 Columbia Rd., Dorchester 21, Mass. Telef. GA 7-4560. Po 15 birželio: "Banga", P. O. Box 307 Centerville, Cape Cod, Mass. Tel. SP 5-4633.

ATŠVENTĖ PATALKĮ — PABAIGTUVES

Tautinės Sąjungos East Chicagos skyriaus gražiai atšventė numatytą patalkį — pabaigtuves. Įvyko gegužės 6 d., 5 val. vakare šv. Pranciškaus lietuvių parapijos salėje, Harbor, Indiana.

Be vietos skyriaus narių, patalkyje-paigtuvėse daly-

vavo: Tautinės Sąjungos Centro Valdybos nariai, Vilties Draugijos atstovai, kaimyninių skyrių atstovai, Juozas Bačiūnas su poniu ir kiti svečiai.

Atidarymo žodį tarė skyriaus pirmininkas Kazimieras Pocius, pakviesdamas

kun. Dr. Petrą Celiešių sukalbėti maldą. Skyriaus pirmininkas Kazimieras Pocius savo tartame žodyje suglaustai peržvelgė skyriaus trijų metų veiklą ir ta proga Tautinės Sąjungos Centro Valdybos pirmininkui inž. Eugenijui Bartkui įteikė 600 dol., kuriuos skyrius per visuotinį narių susirinkimą paskyrė Antano Smetonos monografijos išleidimo išlaidoms padengti.

Po to Kazimieras Pocius pakvietė Joną Rimkūną pirmininkauti, praveisti to vakaro vaišių programą.

Nepasitenkinta tik vaišėmis, pasikeista gražiomis mintimis, palinkėta skyriui geros sėkmės Tautinės Sąjungos užsibrėžtuose darbuose.

Šios skyriaus šventės proga kalbėjo Juozas Bačiūnas, kuris savo tartame žodyje pasidžiaugė skyriaus gražia veikla ir darniu narių gyvenimu — susiklausymu. Jis kvietė ir toliau sėkmingai testti Tautinės Sąjungos užsibrėžtą darbą.

Vilties Draugijos vardu žodį tarė Dr. J. Bartkus, kuris nuoširdžiai skyriui dėkojo už paramą ir bendradarbiavimą, kviesdamas ir toliau glaudžiai bendradarbiauti.

Tautinės Sąjungos Centro Valdybos vardu kalbėjo pirmininkas inž. Eugenijus Bartkus, kuris įvertino skyriaus veiklą, kad skyrius narių skaičiumi nors ir ne-gausus, bet savo veikla atlikęs didelius darbus ir už tai jis labai dėkingas skyriaus valdybai ir visiems nariams. Baigdamas savo kalbą pirmininkas kvietė visus skyriaus narius gausiai dalyvauti Tautinės Sąjungos Seime, įvykstančiame gegužės 27-28 d. Chicagoje.

Tautinės Sąjungos Centro Valdybos vardu žodį tarė vicepirmininkas inž. Jonas Jurekūnas, kuris kaip skyriaus įsteigėjas, pasidžiaugė jo gražiais trijų metų veiklos vaisiais.

Tautinės Sąjungos Cicero skyriaus vardu žodį tarė skyriaus pirm. p. Vasys. Tautinės Sąjungos Chicagos skyriaus vardu kalbėjo skyriaus pirm. A. Janukaitis ir Petras Vėbra.

Vaišių metu pajvairinimui Jonas Rimkūnas paskaitė savo humoristinės kūrybos apie vykdytą statybą.

Šventės nuotaikos buvo visų geros, arčiau susipažinta su Centro Valdybos nariais, kitų skyrių atstovais bei svečiais.

Vaišių paruošimu rūpino si skyriaus narės: Valerija Valeikienė, Irena Rimkūnienė ir A. Domarkienė.

Pakenė

DABARTINĖ KULTŪROS FONDO PADĖTIS

Pasikalbėjimas su LB Kultūros Fondo pirm. J. Švedu

Cicero liet. kolonijoje, šalia visos eilės lietuvių visuomeniniame ar kultūriniame veikime plačiai besireiškiančių žmonių, gyvena ir vieno iš Liet. Bendruomenės padalinio — Kultūros Fondo pirmininkas Jonas Švedas.

Amerikon atvykęs 1950 m., jis tu pačių metų rudenį įsijungė į Bendruomenės veiklą ir 6 metus iš eilės išbuvo LB Cicero apyl. pirmininku. Būdamas šiose pareigose, jis sugebėjo rasti bendrą kalbą su čia anksčiau atvykusiais lietuvių ir plačiai išvystyti veiklą. 1958 m. buvo paskirtas KF pirmininku ir šios institucijos veikloje parodė nemažą sugebėjimą. Nors ir dirbdamas fizinį darbą, J. Švedas rado laiko ir energijos tarnauti bendriesiems lietuvių reikalams.

Norėdami patirti apie Kultūros Fondo padėtį, sąryšį su pagrausėjusioms kalboms apie kitus fondus, kreipėmės į pirmininką su eile klausimų, kuriuos jis mielai sutiko atsakyti.

--Kokia yra dabartinė KF padėtis gimstančiųjų naujų fondų pavėsyje?

--Naujųjų fondų paskirtis yra visai kita, negu KF. Jie nedirbs KF dirbamų darbų, o tik gautais iš suteikto kapitalo procentais remis kultūrinį darbą dirbančias įstaigas. Tad KF kaip darbo, taip ir dirbs jam pavestus darbus.

--Iš kur dabar gaunate lėšų KF užsimotiemis darbams vykdyti ir ko šioje srityje dar būtų pageidaujama?

--Pagal patvirtintą pajamų -- išlaidų sąmatą gauname po 2,000 dol. kasmet iš JAV LB Centro Valdybos, apie 4,000 dol. kasmet gauname aukų iš organizacijų (gydytojų draugijų, LB padalinių, inžinierių - architektų - gos gailėstingųjų seserų - gos ir kitų). Mums auksa ir atskiri asmenys. Surenkame pinigų už platinamus KF leidinius. Gauname pajamų ir iš KF parengimų. Tačiau situaciją KF uždaviniais vykdyti nepakanka. Labai pageidaujama, kad LB apygardos ir apylinkės pagreitintų KF įgaliotinių parinkimą ir kad tie įgaliotiniai organizuotų lėšų teikimą jų pačių pasirinktais būdais bei priemonėmis.

--Koki yra artimiausieji KF planai bei užsimojimai?

--Pirmiausias KF rūpestis yra išleidimas liuanistinėms mokyklos dar trūkstančių vadovėlių, nes be mokytojų priemonių mokytojų darbas yra labai sunkus. Tokiu -- į KF planus įeina saviveiklinės medžiagos leidimas jaunimui, kultūrinės premijos skyrimas, PLB archyvo rėmimas, vaikų literatūros leidinių rėmimas, "Aleksandryno" II tomo išleidimas, "Gimtosios Kalbos" leidimas, V. Jakubėno liaudies dainų tolimesnis leidimas ir rėmimas kitų aktualių kultūrinių pasireiškimų, kiek tik lėšos ir sąlygos leidžia.

--Girdėjome, kad Jums neseniai teko lankytis Toronte įvyksime LB centrinių organų su-

važiavime. Gal galite trumpai nupasakoti, koki bendrą įspūdį paliko šie pasitarimai?

--Bendras įspūdis labai geras. Buvo susirinkę kultūrinio darbo vadovai bey vykdytojai. Skaitytieji referatai bei pranešimai buvo turiningi, išsamūs ir vaizdūs, diskusijos gyvos ir konkrečios. Vyravo visapusiškumas ir solidarumas, šeiminkai vaišingi, paslaugūs.

--Kaip Jums atrodo Geležinio Fondo bei kitais vardais planuojamų didžiųjų fondų reikalai? Ar jie turi konkretų pagrindą?

--Kelių fondų idėjos įgyvendinimas yra neįmanomas dalykas. Tačiau vieno fondo steigimo idėja palaikytina, nes suteiktas didesnis kapitalas, kuris būtų skiriamas nepriklausomai Lietuvai, o ti kapitalo procentai būtų naudojami liuanistinėms kultūrai palaikyti, kurti bei ugdyti, nauda būtų neabejotina. Bet šio fondo kapitalo suteikimui yra reikalingos ne partizaninės, o visų liuanistų bendros pastangos. Toks fondas turėtų priklausyti liuanistų Bendruomenei. Suteiktą kapitalo saugotojais galėtų būti to kapitalo sudėjėjai, o procentų skirstymą kultūros reikalams turėtų vykdyti specialiai įsteigta, sudaryta iš LB ir kapitalo sudėjėjų atstovų. LB čia turėtų pasilikti ne mažiau kaip 51% balsų, nes kultūrinės politikos nustatymas yra pagrindinė LB funkcija.

--Ar negalvojate, jog didžiųjų fondų ir visos eilės mažesniųjų fondų gausumas nesuilsinins KF padėties?

--Privati iniciatyva negali būti varžoma. Tačiau bendrieji tautiniai interesai turėtų būti kiekvieno samoningo tautiečio elgesio matu. Kai tautinėje veikloje įsigali partizanizmas, grupinių ar asmeninių reikalų vertinimas auksčiau už bendruosius tautinius reikalus, tai aišku, kad bendrasis reikalas nukentės. Šiuo atveju išimties tame nukentėjime neturi ir KF. Veiksmų tikslingumo derinimas yra būtinas, bet šiose sąlygose jis gali būti pasiektas tik per išmintį, tautinę sąžinę bei tautinį solidarumą. Šios priemonės turi būti nuolatinio auklėjimo dalyku.

--Jūs, kaip žinome, esate vienas iš sekančio Kultūros Kongreso rengimo komiteto narių. Kada ir kur šis kongresas įvyks ir kas yra numatyta jo programoje?

--Kultūros Kongresą numatyta rengti 1962 m. liepos mėn. pradžioje, Chicagoje. Kongreso smulki programa dar nenustatyta, bet jos pagrindai jau yra išryškėję per PLB, JAV LB ir KLB valdybų bendrą pasitarimą, įvykį š. m. balandžio 29 d. Toronte. Apie tai jau trumpai buvo paskelbta spaudoje. Kongrese vyraus kultūrinės politikos gairių ryškėjimas ir jų vykdymas, kultūrinio laimėjimų manifestacija ir kiti gyvybiniai svarbūs kultūros reikalai.

--Kokia yra Jūsų bendra nuomonė apie dabartinę liet. kultūrinę veiklą Š. Amerikoje?

--Imant bendrai visų sričių tautinės kultūros veiklą, tenka pasakyti, kad dirbama daug ir nemaža padaroma. Tačiau visi suprantama, kad šios veiklos išdavos nėra ir negali būti tiek veiksmingos, jog pajėgtų visiškai sulaikyti įtaką tų gausių aplinkos antilietuviškų jėgų, kurių sukūryje tenka gyventi bei veikti. Bet, dėl to mes neturime nuleisti rankų, o neatlaidžiai veikti, tobulinti veiklos priemones ir savo pastangas derinti su tais gausiais kitų tautų junginiais, kurie siekdami savųjų tautinių tikslų, ieško talkininkų ir kitų tautybių samburiuose. Tautinės gyvybės išlaikymas ir jos perdavimas sekančioms kartoms yra ne tik prigimtinė teisė, bet ir pareiga bei tautinė garbė, -- baigė pasikalbėjimą JAV LB Kultūros Fondo pirm. J. Švedas.

E. Šulaitis

Tautinės Sąjungos East Chicagos skyriaus patalkio-pabaigtuvių, įvykusių gegužės mėn. 6 d., 5 val. vakare dalyvių vaizdai: Aptaria veiklos reikalus. Iš kairės M. Bačiūnienė, Juozas Bačiūnas ir skyriaus pirmin. Kazimieras Pocius.

Juozas Bačiūnas kalba į patalkio dalyvius. Dr. Juozas Bartkus, M. Bačiūnienė, Juozas Bačiūnas, kun. Dr. Petras Celiešius ir skyriaus pirmininkas Kazimieras Pocius.

Dr. Juozas Bartkus kalba į patalkio dalyvius, Z. Rekašius, Aldona Rekašienė, Dr. Juozas Bartkus, M. Bačiūnienė ir Juozas Bačiūnas.

Patalkio dalyviai: Tautinės Sąjungos Centro valdybos vicepirm. Bronė Paplėnienė, Tautinės Sąjungos Centro valdybos pirmin. inž. Eugenijus Bartkus, D. Bartkuvienė ir sekretorius Teodoras Blinstrubas.

Chicagos skyriaus pirmin. A. Janukaitis kalba į patalkio dalyvius. Blinstrubienė, Dr. Rudokas, Rudokienė, A. Janukaitis, Juozas Bagdanskis ir Jonas Steikūnas.

VISI DALYVAUKIME TAUTOS VIENYBĖS ŠVENTEJE!

JAV IR KANADOS LIETUVIŲ

DAINŲ ŠVENTĖ

CHICAGOJE

1961 M. LIEPOS 2 D., 3 VAL. PO PIETŲ
INTERNATIONAL AMPHITHEATRE
43 ir Halsted Streets

BILIETŲ KAINOS:

5, 4, 3, 2 ir 1 dol.

Visos vietos numeruotos.

BILIETAI paštu užsakomi, kartu siunčiant piniginių čekių, šiuo adresu:

LITHUANIAN SONG FESTIVAL
2501 West 69th Street
Chicago 29, Ill.

DALYVAUJA CHORAI IŠ JAV IR KANADOS

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

SKAITYTOJŲ PASTABOS

Chicagos Aukštesniosios Lituanistikos mokyklos abiturientų dešimtos laidos belaukiant

1961 m. gegužės 5 ir 6 d.d. Draugo laidoje atspausdintas kun. dr. F. Gurecko straipsnis "Mūsų pasididžiavimas", kuriame nagrinėjamos Č. A. L. mokyklos kryžkelės ir keliai. Šio didžiai pagarbaus autoriaus ir lietuviškoje visuomenėje plačiai žinomo dvasininko žodis yra visuomet svarus. Jo tad pasisakymo vienu ar kitu klausimu negalima nepaisyti, nes jis nuširdus ir atviras.

Kun. dr. F. Gureckas yra ir vienas iš nedaugelio mūsų tremtinių dvasininkų, kuris įkopė mokslines aukštumas. Jo tad žodis yra juo labiau įtakingas. Suprantama, kad tokiam garbiam lietuviui oponuoti nedraus, bet, deja, būtina aukščiau kalbamo straipsnio atveju pagal taisyklę: "Amicus Plaf, sed magis amica veritas" -- Platonas yra draugas, bet tiesa -- didesnė bičiulė.

Iš kitos pusės nėra jokios abejonės, kad kun. dr. F. Gureckas būtų kitaip parašęs kalbamą reikalu, jei be amerikinės gimnazijos ketvirtos klasės mokinio A. Bičiūno, kun. J. Raibužio ir p-lės A. Rūgytės žodinės informacijos būtų pasinaudojęs dar ir Č. A. L. mokyklos tėvų komiteto, L. B. Chicagos apygardos ir kituose šaltiniuose sukaupia rašytine, dokumentine medžiaga bei tos mokyklos tėvų susirinkimų protokolais. Nepaisiūdrėjęs gi, jis teiravosi tik pas tuos kelis asmenis, kuriuos jis gynė, gyrė ir dausosna kėlė.

Pats autorius, neturėjęs artimo ryšio su Č. A. L. mokykla, negalėjo pasinaudoti ir jokia asmenine patirtimi. Esmėje tad jo straipsnis laikytinas anų trijų autorių straipsniu, tik su kun. dr. F. Gurecko parašu.

Pirmąjį straipsnio dalį (Draugas, 1961 V. 5 d.) kun. dr. F.

Gureckas paskyrė A. Rūgytei. Toje dalyje dėstomos mintys yra maža santrauka tos versijos, kuri daug plačiau atvejais pasakota tėvų susirinkimuose A. Rūgytės, jos pačios skelbta spaudoje, biuleteniuose ir t.t. Šią istoriją dar kartą kitiems, pav., šio straipsnio autoriui, vėl paliesti būtų nuvertinimas toje istorijoje prabėgomis paminėtų ir pačios didžiausios dalies neužsimintų žmonių mokyklai sudėto įnašo. Pirmąjį straipsnio dalį užbaigdamas, kun. dr. F. Gureckas rašo:

"Nors p-lei Rūgytei gali būti ir nepatogu matyti viešai išskaičiuotus jos darbus, bet, išeidami iš bendro principo "suom cuique" -- kiekvienam tai, kas jam priklauso, -- negalime nutylėti to, ką žmogus savo darbu, sumanumu ir pasižventimu nusipelnė".

A. Rūgytės praeities nuopelnų niekam neneigiant, reikėtų taip pat neužmiršti, kad para turi tik 24 valandas. Kadangi ten sumintų darbų eilė tokia didelė, o laiko visada buvo tiek maža, siūlau, kad A. Rūgytė papasakotų bent dešimtąją apimties dalimi kun. dr. F. Gurecko straipsnyje užmirštą kelių mokyklos taktikinių įnašų. Tai ji labai gražiai ir vertai atliko savo pačios atžvilgiu. Tebūnie išlaikytas kun. dr. F. Gurecko mums primintas principas -- "suom cuique".

TIKROVĖ, GANDAI IR STATUTAS

Antroje straipsnio dalyje (Draugas, 1961 V. 6 d.) kun. dr. F. Gureckas paliečia tėvų ir tėvų komitetų aktyvią veiklą, mokyklos statutą, diktatūrą, Lietuvių Bendruomenę, valdžios (?) troškulį ir kitus dalykus, nagri-

JUOZAS GRABAUSKAS

nėja jų santykius ir t.t. Gaila, kad tokio gilaus galvojimo autorius, deja, savo išvedžiojimuose pasimetė ir sunku atspėti, kodėl taip atsitiko: dėl "rankraščių savo nuožiūra taisančiųjų" ar "čia mano mokykla" galvojančiųjų įtakos. Ypačiai jam nenusisekė su tėvų ir tėvų komitetų sąvokomis. Teigimas, kad... "Tėvų komitetas nauju statutu imasi būti atsakingas už mokyklos administraciją ir savo nutarimais perima paskutinį žodį mokyklos reikaluose"... yra neteisingas. Tikrovėje gi statutas, senesniai tėvų priimtas, nurodo, kad pagal visuotinio tėvų susirinkimo... "nutarimus šio statuto rėmuose mokyklos organai tvarko mokyklą"... (14 paragr.), o mokyklos vadovybė ir tėvų komitetas... "vykdo visuotinio tėvų susirinkimo nutarimus"... (25 ir 30 paragr.). Kun. dr. F. Gurecko baiminimasis, kad "būtų pati blogiausia sistema", jei tėvai imtųsi atsakomybės už mokyklos sėkmę, tvarką ir eigą, yra neįtikėtinas. Mokytojai dažnai yra pasisakę, kad tėvai atsakingi už savo vaikų išauklėjimą. Iš tikrųjų taip yra ir turi būti. Tačiau, kai mokytojų dalis su A. Rūgyte 1959. XII. 12 d. posėdyje pareikalavo, kad tėvai budėtų mokykloje ir padėtų suvarinėti mokinius į klases", kas kita tėvams beliko, kaip atstatyti pašlijusią padėtį ir reikiamas vėžes? Tai jie dabar ir padarė, paskirs tydami atskiras darbo sritis tėvų komitetui ir mokytojų tarybai.

VALDŽIA IR DIKTATŪRA

Kun. dr. F. Gureckas toliau rašo, kad šis tėvų mokykla sudomėjimas ir gyvenimo paskirtas tvarkos įvedimas galįs išvirsti... "į diktatūrą"... Dar vėliau jis prideda: "...Jei Tėvų Komitetas nori valdžios, tegul prašo, kad švietimo taryba jiems tą valdžią duotų"...

Užsiminus apie diktatūrą, tikrovė yra tokia. A. Rūgytei patinka 1955 m. mokyklos statutas, kurį išleido švietimo Tarybos Prezidiumas (dabar jau tokiu neegzistuojąs). Prezidiumo tarpe yra mokyklos direktorės, A. Rūgytės, J. Tamulevičiaus ir kitų (viso 5 asmenys) užfiksuoti parašai. Šis taigi statutas sako štai ką: "...Statutą priima ir keičia Š. T. Prezidiumas paprasta balsų dauguma"... (13 paragr.). Vadinasi, užtenka paprasto triumvirato. Toliau tas pats statutas numato, kad (išdėmėkite!) mokyklos direktorė... "kviečia ir atleidžia mokytojus"... (6 paragr.), o mokytojai (pastebėkite!) -- "...renka dvejais metams... direktorę"... (5 paragr.). Statutu direktorė niekam neatsakinga.

Ar ne puiki santvarka? Taip ir atsitiko, kaip kun. dr. F. Gureckas parašė -- direktorė buvo perrenkama, metams slenkant, tų mokytojų, kuriuos ji kvietė ir galėjo atleisti (jei matytų, kad direktorė nerinkytų?).

Skaitykime toliau, kur sakoma, kad tėvų susirinkimas tik... "išklauso" pranešimų apie mokyklos padėtį iš direktoriaus"... (9 paragr.). Iš tiesų taip ir buvo -- pranešimai būdavo ilgi ir labai optimistiški! Ar nuostabu, kad šis padėtis ("priima, keičia, kviečia, atleidžia, renka...") užsi-konservavo tų pačių žmonių rate, kad pasigesta elementariausios tvarkos mokykloje, kad suaugesnieji mokiniai apskaldaušis mažesniesiems už lietuvių kalbos vartojimą pertraukų metu?

Žinia, kun. dr. F. Gureckas nežinojo ir negalėjo žinoti šitų pokštų, ne jo tad ir kaltė, kad abstrakčiai samprotaudamas jis pagalvojo taip, kaip parašė.

O kaip su ta valdžia? Kur ir kada tėvų komitetas yra prašęs valdžios? Buvo mažiausiai iš direktorės ir mokytojų tarybos bendradarbiavimo, bet atsakymas į tai skambėjo, kad su... "laikytojų sąvokos rezervavimu tėvams, mokyklos likimas būtų atiduotas "mašei" ir šiaurčiams, kriaučiems"... (Informacinis Biuletis, Nr. 12).

Aukščiau minėtas atsakymas

buvo apvainikuotas, kai 1961 m. balandžio 16 d. visuotiniame tėvų susirinkime mok. J. Masielis, mokytojų tarybos sekretorius, perskaitė iš rašto šitą ką: "Nei viena Mokytojų Taryba, nei vieni tėvai per Visuotinį Tėvų Susirinkimą ar savo išrinktą Tėvų Komitetą nesutartų klausimų priimti, tvirtinti ir kitai pusei pristatyti negali. Vienašališkai priimto ir pristauto statuto Mokytojų Taryba nesilaikys"...

Originali citata. Kitaip tariant, jei susitari, tai tik taip, kaip padiktuota, o jei nesutari, tai niekis -- bus padiktuota. Ar nuostabu, kad tėvai, kurie šią mokyklą išlaiko ir moka mokytojams po \$2,50 už pamoką, šitai išgirdę apstulbo? Ar stebėtina, kad iš 61 balsavusiojo tik 6 balsai buvo atiduoti už mokytojų tarybos pasiūlymą? Primintina, kad tėvai iš savo pusės suteikė

mokytojams pilną balsavimo teisę visuotiniuose tėvų susirinkimuose.

Skaitytojo nuotaikai pralauvyti, pažiūrėkime, ką senasis 1955 m. statutas leido tėvų komitetui! Ogi... rūpintis mokyklos patalpose... "švaros palaikymu"... (10 paragr., 2 punktas). Žinia, šito kun. dr. F. Gureckas taip pat nežinojo ir jo už tai kaltinti niekas negali.

(Pabaiga kitam numeryje)

NAUJIEJI SENSACINGIEJI SIUNTINIAI ŠEIMOMS!

1960 m. mes viską darėme kainoms numušti

Tos pastangos pasirodė labai sėkmingos, ir mes išsiuntėme keturis kartus tiek siuntinių kiek ankstesniais metais

Nors mūsų uždėtis iš kiekvieno atskiro siuntinio yra labai mažas, bet kai siuntinių buvo išparduotas toks milžiniškas kiekis, tai ir mūsų metinis uždėtis buvo žymiai didesnis.

Ivertindama tą didžiulę paramą, kurios buvo susilaukta iš klientų, LIETUVIŲ PREKYBOS BENDROVĖS Vadovybė nusprendė dar ir toliau mušti kainas. Šįkart esame įsigiję atitinkamus kiekius medžiagų ir kitokių prekių ŽYMIAM MAŽESNĖMIS NEGU GAMYBOS KAINOMIS ir sudarėme NAUJUS SENSACINGUS SIUNTINIUS.

SENSACINGAIS vadiname juos, nes

VERTĖ UŽ TĄ KAINĄ YRA TIKRAI SENSACINĖ!

SIUNTINIAIS ŠEIMOMS mes vadiname juos, nes parinkti tie siuntiniai taip, jog už labai žemą kainą kiekvienas šeimos narys gautų labai gerą ir naudingą dovaną.

VIENGUBĄ ŠEIMOS SIUNTINĮ Nr. 1 sudaro:

3 1/3 jardų BOTANY SERGE ar HERRINGBONE, tamsiai mėlyna, vyriškam ar moteriškam kostiumui,
8 jardai SUNKAUS RAJONO 2 moteriškoms ar 4 vaikiškoms suknelėms,
4 jardai NAILONO TAFETOS moteriškai suknelei ar 2 bliuzėms,
3 jardai POPLINO marškiniams ar bliuzėms,
1 didelė ŠILKINĖ SKARELĖ gelėta ar Paisley raštu.
Kataloginė šio siuntinio kaina yra\$64.75.
MŪSŲ SPECIALI KAINA yra tikrai\$57.50.
Išskaitant visus mokesčius.

Mes siūlome šį siuntinį ir dvigubą, o NUMUSDAMI savo IŠLAIDAS ir savo UŽDARBĮ, ant šio antrojo siuntinio sutaupysime dar jums \$16.00.

DVIGUBĄ ŠEIMOS SIUNTINĮ Nr. 1 sudaro:

6 2/3 jardų BOTANY SERGE ar HERRINGBONE, tamsiai mėlyna, 2 vyr. ar mot. kostiumams,
16 jardų SUNKAUS RAJONO 4 mot. ar 8 vaik. suknelėms,
8 jardai NAILONO TAFETOS 2 suknelėms moteriai ar 4 bliuzėms,
6 jardai POPLINO 2 marškiniams ar 3 bliuzėms,
2 didelės ŠILKINĖS SKARELĖS gelėtos ar Paisley raštu.
Kataloginė šio siuntinio kaina yra\$129.50.
DVIGUBA SPECIALI KAINA turėtų būti\$115.00.
Mes siunčiame šį DVIGUBĄ ŠEIMOS SIUNTINĮ įskaitant visus mokesčius, už tikrai\$99.00.

KVIECIAME PRAŠYTI IR MES TUOJAU PAT NEMOKAMAI PASIŪSIME PILNĄ KOMPLEKTĄ MEDŽIAGŲ PAVYZDŽIŲ ŠITŲ ŠEIMOMS SKIRTŲJŲ SIUNTINIŲ.

Nors tiems savo SENSACINGIESIEMS SIUNTINIAMS ŠEIMOMS medžiagų turime pasirūpinę nemaža, bet garantiją duodame tik keturioms savaitėms.

Užsitikrinti bent trims mėnesiams mūsų šilkių SENSACINGŲJŲ ŠEIMOS SIUNTINIŲ priimame po \$5.00 užstatą.

Mes garantuojame:

1. Kiekvienas siuntinys bus pristatytas gavėjui.
2. Jei siuntinys dingtų, mes grąžiname pinigus arba nemokamai pasiunčiame kitą siuntinį.
3. Apmokame visus mokesčius, dėl to gavėjas Lietuvoje, sulaukęs siuntinio, nieko jau nebeprimoka.
4. Siunčiame visas medžiagas tikrai pagal pasirinktuosius pavyzdžius.
5. Visas kitas prekes siunčiame tikrai pagal jų aprašymą.

Jei kas pareikalau, mes taip pat nemokamai oro paštu siųsime savo bendrinį katalogą, pagal kurį galima pasirinkti įvairiausių prekių, ir savo standartinių siuntinių kainoraštį, apimantį 31 skirtingus standartinius siuntinius, kurių kainos svyruoja nuo \$29.00 iki \$125.00, įskaitant visus mokesčius.

LITHUANIAN TRADING COMPANY,
341 LADBROKE GROVE, LONDON W. 10,
ENGLAND

Nr. 2 ŠEIMOS SIUNTINĮ VIENGUBĄ sudaro:

8 jardai NEEDLE-KORDO medžiagos, 2 kostiumams ar suknelėms,
4 jardai NAILONO TAFETOS moteriškai suknelei ar bliuzėms,
8 jardai SUNKAUS RAJONO 2 mot. ar 4 vaik. suknelėms,
1 didelė ŠILKINĖ SKARELĖ gelėta ar Paisley raštu.
Kataloginė šio siuntinio kaina yra\$55.75.

MŪSŲ SPECIALI KAINA yra tikrai\$49.00.
Išskaitant visus mokesčius.

Mes taip pat siūlome šį siuntinį ir dvigubą, o NUMUSDAMI IŠLAIDAS ir savo UŽDARBĮ, ant šio antrojo siuntinio sutaupysime jums dar \$19.00.

Nr. 2 DVIGUBĄ ŠEIMOS SIUNTINĮ sudaro:

16 jardų NEEDLE-KORDO medžiagos, 4 kostiumams ar suknelėms,
8 jardai NAILONO TAFETOS 2 mot. suknelėms ar 4 bliuzėms,
16 jardų SUNKAUS RAJONO 4 mot. ar 8 vaik. suknelėms,
2 didelės ŠILKINĖS SKARELĖS gelėtos ar Paisley raštu.

Kataloginė šio siuntinio kaina yra\$111.50.
DVIGUBA SPECIALI KAINA turėtų būti\$98.00.

Mes siunčiame Nr. 2 Dvigubą Šeimos Siuntinį už tikrai\$79.00.
Išskaitant visus mokesčius.

CleveSavings

DON'T JUST WISH - SAVE FOR
THE THINGS YOU WANT MOST

WE WELCOME SAVERS
ASK ABOUT OUR AUTOMATIC
SAVINGS PLAN

The Cleveland Trust Company

70 CONVENIENT BANKING OFFICES

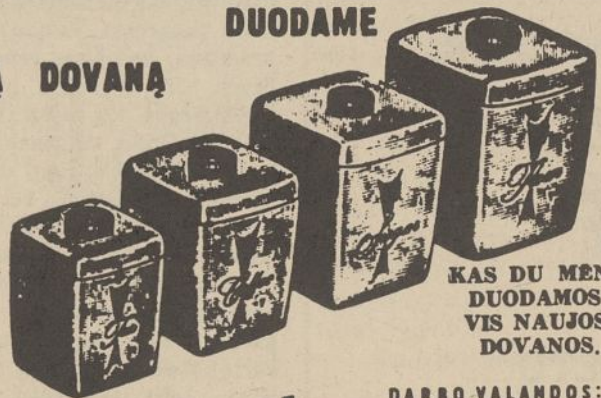
Member Federal Deposit Insurance Corporation

dovanos taupytojams

PADEJUS \$500.00 AR DAUGIAU

DUODAME

ŠIĄ DOVANĄ

KAS DU MEN.
DUODAMOS
VIS NAUJOS
DOVANOS.

DARBO VALANDOS:

5 1/4%

mokame už
legalias
taupmonas!

pirm. 9 iki 5 v. v.
antr. 9 iki 5 v. v.
trečiad. — uždaryta
ketv. 9 iki 5 v. v.
penkt. 9 iki 5 v. v.
šešt. 9 iki 1 v. p. p.

JOSEPH F. GRUBAUSKAS, Vokėjas

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 S. 49th COURT, CICERO 50, ILL./BI 2-1397, TO 3-8131

SVEIKATA IŠ MAISTO

Dr. STEPONAS BIEŽIS

Maistas savo chemiškai sudėtimi ir fiziologiškai paskirtimi dalinasi į tris pagrindines grupes, būtent: proteinus (baltimus), krakmolus ir riebalus.

Proteinų vyriausias ir svarbiausias uždavinys yra statyti žmogui ir visiems gyvams organizmą, nelyginant sienas, pertvaras, pamatą, grindis ir stogą pastatui. O taip pat atstatyti ir išdeventus kūno ląsteles (celes). Vienok kraštutiniai atsitikimai, sakysime, ilgesnio badavimo metu, organizmas juos panaudoja energijos gaminiui.

Daugiausia proteinų esti liesioje mėsoje, žuvyje, kiaušiniuose, baltimuose, ankštinėse daržovėse, apie keturis nuosimčius piene, mažesniais kiekiais kitose daržovėse ir mažiausia vaisiuose. Reikšmės požiūriu jie yra nevienodi. Vieni svarbesni, kiti mažiau svarbūs ir net laikomi antraeiliais.

Svarbieji proteinai kilę iš gyvulių, įskaitant ir pieną. Jie, žodžiu sakant, yra našesni savo efektingumu ir naudingumu. Proteinai kilę iš augmenijos, atseit daržovių ir vaisių, esti mažiau svarbūs ir be jų galim apsieiti. Trumpai kalbant reikia pasakyti, kad gyvulių, žuvies ir paukščių proteinai laikomi būtiniais. Jie patvaresni ir teikia didesnio stiprumo, kas praktiškai reiki-

geresnį sveikatą. Jie reikalingi kasdien arba bent nepraleidus ilgesnių tarpų. Vegetarizmas, apsisėjimas be gyvulinio maisto, visai atpuola geresnės sveikatos išlaikymui. Mėsą, žuvį ir pieną reikia skaityti reikalingais ir būtinais produktais, kuriuos privalo valgyti maži, jauni ir seni.

Senieji kurių sveikata laipsniškai menkėja, kaip tik privalo valgyti tokį maistą, kuris jų kūną stiprina. O kasdien žmogui vidutiniai reikia dvi ir trečdali uncijų gryną proteinų. Augantiesiems ir sunkiai dirbantiems dažnai reikia dvigubai ir net daugiau. Jų trūkumas iššaukia neigiamas pasekmes, o perviršis nesudaro sunkumų.

Atsižvelgiant į čia padarytus tvirtinimus, visada reikia vengti jų nederėkliaus. Seni žmonės dažnai daro tokias klaidas, kurios tikrai pagreitina kūno susidėvėjimą. Į tai jie turėtų kreipti ypatingą dėmesį, nepaisant kai kurių žmonių klaidingo įsivaizdavimo, būk liesi mėsa seniems nesveika. Visiems žinotina, kad vien tik proteinai tepajėgia atstatyti sudėvėtus organizmo audinius.

Krakmolų paskirtis yra gaminti kūnui energiją, kaip automobilui kad yra gasolinas, be kurio jėgos jis nė iš vietos nepajudėtų. Krakmolui stambiausias šaltinis yra cukrus. Jo daug esama daugumoje daržovių, vaisių ir duonoje. Piene jų randama apie keturis nuosimčius.

Virškinimas pakeičia visus krakmolinius valgius į paprastesnės sudėties cukrų, kuris skilimo procesu teikia žmogui energiją, atseit, jėgą, kuria atliekami visi darbai.

Krakmolų perviršis, priešingai proteinams, susikrauna or-

ganizme kaip rezervas, kuris kiekvieną pareikalavimą pasikeičia į energiją. Virš rezervinis perviršis pasikeičia į taukus, kurie veda į nutukimą.

Visi riebalai taip pat gamina energiją. Tam tikras riebalų kiekis reikalingas ir sklandžiam organų veikimui. Normaliai jų plonas sluogsnis randama po oda, tiek apsaugos įkslams, tiek grožiui. Riebalai duoda truputį daugiau negu dvigubai energijos už krakmolus. Taukai ir augalų alava yra be veik šimto nuosimčių riebalai. Jų daug esti riebioje mėsoje, grietinėje, riešutuose ir nemažai svogūnuose.

Jų perviršis labai lengvai susikrauna po oda ir viduriuose ir ten pasilieka neribotam laikui. Kada suaugusio asmens svoris auga, tai tikras įrodymas, kad toks asmuo per daug valgo riebalų ir gal būt per daug krakmolų. Iš to ilgai kyla nutukimas, kuris niekad nereiškia sveikatos požymių.

Į nutukimą dabar žiūrime kaip į savotišką ligą, kuri kad ir lėta, bet neatlaidžiai naikina žmogaus sveikatą. Tokių bendras atsparumas prieš ligas esti žemesnis. Jie dažniau serga kraujagyslių suktetėjimu, širdies pakrikimais, aukšto kraujo spaudimu, cukraus liga ir kitomis ligomis. Jų bendras amžius trumpesnis, dažnai net siekias iki 70 nuosimčių, palyginus su normalio svorio žmonėmis. Nutukimo, o taip pat ir žymesnio svorio perviršiaus, visi privalo vengti.

Be proteinų, krakmolų ir riebalų, dar reikalingos dvi labai svarbios medžiagos: vitaminai ir mineralai, kurie nėra joks maistas, o vienok be jų gera sveikata neišsilaiko. Jų stoka pasireiškia įvairiomis ligomis ir net baigiasi mirtimi. Gi jų trūkumas silpnina sveikatą. Žmogus, papuolęs šitokioje padėtin jaučiasi nei sveikas, nei ligonis. Jis, taip sakant, tik egzistuoja, lengvai pasiduodamas bet kokioms ligoms. Tai normaliam sveikatos išlaikymui reikia nustatyto kiekio vitaminų ir mineralų. Ir kada taip yra, žmogaus sveikata stipri.

PIETŲ KORĖJOJE...

(Atkelta iš 1 psl.)

"posėdžiavo" valstybės kapitulyje. Prieš tai jie buvo arba areštuoti arba pasidavę patys. Changas prieš rezignacijos paskelbimą buvo stiprios karinės sargybos nulydėtas į JAV ambasadą ir ten kalbėjosi su ambasados reikalų vedėju Marshall Green.

Anksčiau JAV karinių pajėgų viršininkas gen. ltn. Magruder, kuris kartu yra ir Jungt. Tautų karinių jėgų viršininkas bei faktinis P. Korėjos armijos viršininkas, buvo pareikalavęs, kad sukilėliai grąžintų valdžią parlamentarinei Chango vyriausybei. Washingtonas pradžioje skelbė, kad remia gen. ltn. Magruderio poziciją, bet vėliau, kaip atrodė, valstybės departamentas priėjo išvados, jog permaininga esanti neišvengiama.

Dabar oficialiai aiškina, kad naujosios vyriausybės pripažinimas Amerikai nesudaręs problemos, nes ambasadorius yra oficialiai akredituotas prie prezidentūros. Prezidentas Yun Po Sun, kaip tikima, vyriausybės pareigas oficialiai pavėsias perversmininkų komitetui.

Nors pirmą kartą JAV pozicijos galinčios sukomplikuoti santykius su naująja P. Korėjos vyriausybe, bet didelio pavojaus tame neįžiūrime, nes perversmininkai aiškiai pabrėžė bendradarbiavimą su JAV ir kitais Vakarų kraštais. Nemalonesnis yra išryškėjęs faktas, kad P. Korėjos karinė vadovybė nėra klusni Jungt. Tautų arba Jungt. Valstybių kariniam autoritetui. Susirūpinimą taip pat kelia tai, kad kariškių įsimaišymas į vidaus politiką gali susilpninti P. Korėjos gynybą ir apardyti ekonomines programas.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Į Lietuvį Bendruomenės Tarybą Clevelande balsavo 374 asmenys. Taigi šiais metais balsavo 101 asmeniui daugiau, negu buvo balsavę prieš trejus metus. Bet ir ši skaičių reikia laikyti dar mažu, nes Clevelande abiejose apylinkėse yra registruota 836 nariai. Clevelande daugiausiai balsų yra gavę: St. Barzdukas — 317, V. Kamantas — 233, J. Bačiūnas — 277, Dr. V. Ramanauskas — 214, P. J. Žiūrys — 198, Dr. A. Nasvytis — 163, J. Žilionis — 159, A. Mikulskis — 157 ir t.t. Vėliau, kada visi balsų skaičiavimo formalumai bus atlikti, galėsime paskelbti visus balsavimo davinius.

• Praėjusį sekmadienį žiurlonio namuose Clevelande neolithuanai šventė Motinos dieną. Motinos dienos minėjimą atidarė pirmininkas Algirdas Matulionis, kuris kvietė dalyvius atsistojimu pagerbti žuvusias ir mirusias mūsų tautos motinas. Toliau minėjimui vadovavo Birutė Augustinavičiūtė, kuri pakvietė Aureliją Balašaitienę tarti žodį. Prelegentė savo paskaitėlėje nušvietė motinos sunkumus, jos įsipareigotą darbą gerai išauklėti vaikus.

Toliau sekė meninė dalis:

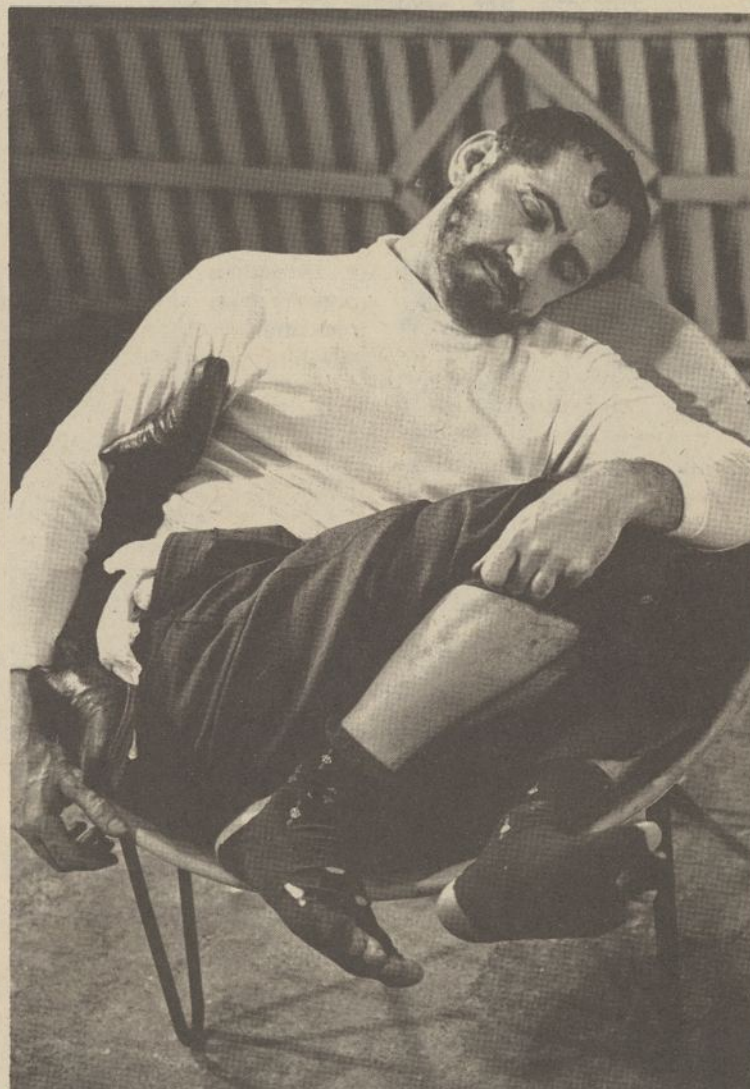
PAIEŠKOMI

ALFONSAS KARALIUS ar apie jį žinantieji prašomi skubiai atsilipti.

1943 m. gruodžio mėn. mirė Bronislovas Karalius ir paliko sūnui Alfonsui stamboką sumą dviejuose bankuose.

Prieš Lietuvos okupaciją sūnus Alfonsas su motina gyveno Suobiškių km., Aluntos valsč., Utenos apskr. Dabartinis jo adresas nežinomas. Neatsiradus Alfonsui Karaliui pinigai nueis į valstijos išdą.

Consulate General of Lithuania
41 West 82nd Street
New York 24, N. Y.

Scena iš "Vieno kiemo gyventojai"

dainos, deklamacijos ir muzika, skirti motinos garbei. Meninę dalį atliko Brutė ir Eglė Augustinavičiūtės, Dalė Mackevičiūtė, Rūta Morkutė, Dalė Musteikytė ir Visgailė Gatautytė.

Po oficialios dalies sekė pasilinksminimas, grojant savam orkestrui.

• L.S.T. Korp! Neo-Lithuania metinė šventė įvyks lapkričio 18 d., Continental Ballroom, 13929 Euclid Ave. Clevelande jaunieji neolithuanai jau ruošiasi tai šventei. Laukiama svečių ir iš kitų lietuvių kolonijų.

A. V. M.

Gerai namai lietuvių rajone

E. 71 St. dviejų šeimų plytinis iš fronto ir keturių šeimų plytinis iš kiemo. Garažai, gaso pečiai. Idealus gyventi ir pajamoms.

Šaukit: V. Banionis — HE 1-8181 ir VI 2-3796.
Mainline Realty
1191 E. 79 St.

VIENOS ŠEIMOS MURINIS NAMAS tik už \$13,900

Euclid mieste, prie Bab-bitt Rd., 7 kambariai, 1 miegamasis žemai, gaso krosnis, garažas.

2-jų šeimų namas

Į pietus nuo Euclid gatvės, po 5 kambarius kiekvienam bute ir 2 kambarius 3-čiam aukšte, naujos gaso krosnys, garažas. Prašo \$21,500.

Kreiptis:

J. Širvaitis

WM. T. BYRNE

REAL ESTATE

Office — MU 1-6100;
Home KE 1-2080
1535 Hayden Ave.

Šešių kamb. vienos šeimos namas

Plytų ir šingelių. Du garažai. Poilsio kambarys. East 185 St., netoli Naujosios lietuvių parapijos. Paruoša savininkas. Šaukti vakarais telef.: IV 1-5290.

VANDENTEKIS IR ŠILDYMAS ĮVEDIMAS IR PATAISYMAS

Vandenių ir pečių šildymas, vonios kambarių įrengimas. Pristatymas į jūsų namus ar pilnas įrengimas.

Nelaimėi atsitikus skubus pataisymas. Nemokamas numatomų darbų įkainavimas.

Mes esame pertvarę šildymą Dirvoje, atlikę nemažai patarnavimų lietuviams ir mūsų darbu visi patenkinti.

W. F. HANN & SONS CO.

15533 EUCLID AVE.

MU 1-4200

Quik Auto Service, Inc.

1304 East 9 Str. Tel. TO 1-1673

Vietinių ir užsieninių automobilių taisymas. Visų rūšių mechaninis ir "Auto Body" taisymas, gerai išbaigtas — garantuotas dažymas. Prano Grigonio priežiūra.

Jei jūsų mašiną reikia taisyti, ilgiau nelaukit ir susitaisykit dabar, kada dar galite gauti nuolaidą.

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

NEW SATURDAY HOURS
9:30 to 2:30

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

PAVASARIO SEZONUI BAIGTI!

VISŲ NUOTAIKOMS PAKELTI!

1961 M. GEGUŽĖS MĖN. 20 D.

Slovėnų salėje,

6409 St. Clair Ave.

VAIDILOS TEATRAS

stato pirmą kartą Clevelande smagią Antano RŪKO

3-jų veiksmų komediją

VIENO KIEMO GYVENTOJUS

Režisierius ir dekoratorius Petras MAŽELIS.

Pradžia 7:30 val.

Bilietai kaina 1 - 3 dol. Bilietai iš anksto gaunami pas B. Mackialą LI 1-7263 ir prieš vaidinimą Slovėnų salės kasoje.

Nuotaikai išlaikyti bus užkandžių ir gėrimų.

Po vaidinimo šokiai. Gros Neolithuanų orkestras.

Visų laukianti

Vaidilos Teatro Administracija

KAS IR KUR?

• Iš Chicago mums praneša, kad ten Lietuvių Bendruomenės balsavimuose, dar negalutinais daviniais, dalyvavo virš 1800 asmenų. Taigi jau dabar žinoma, kad balsavimuose dalyvavo 400 asmenų daugiau, negu buvo balsavę prieš trejus metus. Ten pirmiausia kandidatai yra: Jasaitis, Adamavičius, Kisielius, Blinstrubas, Vardys, Dr. Razma, kun. Garšva, Gaučys, Vl. Jakubėnas, A. Mackus ir kt.

• Andrius Mackevičius, Neo Lithuania korporacijos filisteris Clevelande, įstojo į Vilties Draugiją su \$25.00 įnašu. Laukiama ir daugiau, kad artėjant narių susirinkimui, stotų į Vilties Draugiją ir savo įnašais talkintų tautinės spaudos darbui.

• Jūratė Penčylaitė, gyv. Australijoje, gegužės 8 d. išplaukė į JAV aplankyti savo giminių. Aplankiusi gimines Los Angeles ir Chicagoje, ilgesnį laiką viešės pas Aldoną ir Dr. Joną Sandargus North Royalton, Ohio.

• Adv. A. O. Shallna, praktikuojančių advokatų metiniame suvažiavime, Massachusetts Trial Lawyers Association, Parker House, Bostone, buvo perrinktas tarybos nariu tos organizacijos trijų metų terminui.

• Aleksandras ir Jadvyga Kutkai, buvę Kauno operos solistai, pusei metų išvyksta į Europą. Scenos Darbuotojų Sąjunga, kuriai vadovauja Sofija Adomaitienė, jiems Chicagoje suruošė išleistuves.

• Laikraštinkas Vytautas Alseika į Vokietiją išvyksta gegužės 24 d. laivu "America". Vokietijoje dirbs VLIKo įstaigoje redaguodamas Eltos biuletenius.

• Atsiųsta paminėti Chicago Aukštesniosios Lietuvos Mokyklos leidžiamas mokinių laikraštėlis Tėvynės Atgarsiai. Laikraštėlį redaguoja Marija Mažeikaitė (8 kl.) ir Mykolas Drunga (6 kl.). Laikraštėlis išeina kiekvieną mėnesį, jame rašo patys moksleiviai.

• Valius ir Vytautas Stasiūnaičiai, gyvenę Chicagoje, pagamino filmą iš dail. Adomo Varno gyvenimo.

• Filisterių Skautų S-gos New Yorko skyriaus susirinkimas šaukiamas šį sekmadienį, gegužės 21 d., 5 val. dr. H. Lukaševičiaus bute, 85-64 98 St., Woodhaven. Programoje — dr. V. Vyganto paskaita — Kova dėl idėinio pasaulio ir lietuvis išeivijoje. Po paskaitos — diskusijos, einamieji reikalai, filmos, arbatėlė. Visi skyriaus nariai ir baigią studijas skautai kviečiami atsilankyti.

• Lake Hotel, Seventh & Park Avenues, Asbury Park, N. J., kurio svečių priėmimo sezono atidarymas šiemet įvyks net keturias dienas — gegužės 27, 28, 29 ir 30. Atidarymo dienomis šokiams gros, pasikeisdami, muzikas Algirdas Kačanauskas ir orkestras. Bare svečiams patarnaus Danielius Averka, Lake Hotel prezidentas ir viceprez., Edmundas Kubaitis ir Aleksandras Žemaitis, svečiams pataria iš anksto užsisakyti kambarius sezono atidarymui ir vasaros atostogoms.

• Osterville Manor vasarvietė, tvarkoma J. Kapočiaus, vasaravimo sezoną pradeda birželio 17 d. Vasarvietės adresas: Osterville Manor, Inc., Osterville, Cape Cod, Mass.

• Antano Miliausko ir jo sūnaus Juozo, anksčiau gyvenusių Anglijoje, ieško Albina Mironienė. Jos adresas yra Dirvoje. Taigi žinantieji prašomi pranešti Dirvai.

DETROIT

Kultūros Klubo veikla

Gegužės 7 d. Detroito Liet. Kultūros Klubas priešatostoginiame susirinkime nutarė birželio 18 d. surengti draugišką išvažiavimą į p. Atraskėvičienės rezidenciją prie gražaus ežero. Rinkimosi laikas nenustatytas. Kas turi norą, gali atvažiuoti iš pat ryto. Bendri pietūs bus 2 val.

Visiems klubo nariams bus išsiuntinėti kvietimai su nurodymu, kaip toji vieta lengviausia pasiekama. Klubo narius ir svečius, dar ne užsirašiusius dalyvauti, prašoma kreiptis pas A. Boreišį VE 5-0963 arba laišku — 14842 Robson, Det. 27.

Buvo išklaustas ir priimtas Vasario 16 Gimnazijai remti ruošto pobūvio komisijos pranešimas ir vienalbiai nutarta tokius pobūvius ruošti kas metai. Išsamų pranešimą padarė A. Boreišis. Ruoštas pobūvis davęs \$510.00 gryno pelno. Pinigai persiusti gimnazijai. Į tuos \$510.00 įeina \$210.20 surinktų aukomis.

Tenka pasidžiaugti, kad Detroito liet. kolonija duos-

Chicago Neris sporto klubo, nesenai minėjusio 5 metų gyvavimo sukaktį, valdyba. Sėdi iš kairės: Z. Žiupsnys, R. Vaičaitis (praėjusią vasarą atvykęs iš Lietuvos) A. Maskoliūnas, Ed. Šulaitis ir pirm. Z. Degutis.

Seserys Antanaitytės, išleidžiant vieną iš savo tarpo, iš dešinės Genė, Jaunoji Birutė (dabar Zalatorienė), Rima ir Danguolė, Genė ir Rima yra dainininkės, dainuojančios Alice Stephens chore, Genė laimėjusi Dirvos konkurse antrąją premiją. Jaunoji Birutė dirbo palydove Eastern lėktuvų bendrovėje. Nuotrauka daryta prie Oak Parko bažnyčios, kur įvyko jungtuvės. E. Šulaičio nuotrauka

numo ir veiklumo stovi pirmesnėse eilėse. Šiais metais atsilankė daug mažiau svečių negu praeitais metais, bet savo duosnumu pralenkė. Praeitais metais turėta gryno pelno 440 dol.

Gauta aukų iš: Z. Puskepalaitienės \$45.00, SLA Detroito 352 kuopos ir J. Bačiūno po \$25.00, Ch. Martin — 11, Dr. Gurskytės-Paužienės, Dr. Kaupo, P. Podolskio po \$10.00, V. Mikalausko, Pr. Brundzienės, A. Armalio, B. Navicko, Dr. Miškinis, Daug vydiens, adv. Uviko, J. Bagužio, A. Ambrozės, C. Ambrosės, Val. Baužos, Šadeikienės po \$5.00, B. Poliukaičio ir J. Gaižučio po \$4.00, Fr. Bronskio, F. Motuzos, Stanionio, Bublių, Gaiževičių, Paškaus, D. Kirklių, A. Noraus, J. Juškos, J. Briedžio po \$2.00, J. Mikailo 3. J. Šuopio ir Dr. Gruzdienės po \$2.00, Augaičio ir Černiausko po \$2.00, J. Černiaus, Dangelio, Malinausko, Gladkausko, Veikučio, Mingėlos, Pranskaus, Urbšaičio, A. Griniaus, Permino, Misiulio, Petrausko, Šedagio, Bulgaro, Laukonio, V. Paurazos, E. Molis, Barščio, Urbono, Šarkos, Baleliuno, Kučinskio, J. Nosonovskio, Pagojaus, Vilko, Šadeikos, Barakausko, Vedeikos po \$1.00, Kulio, Ilesėvičiaus ir Dryžos po 50 c.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

NEWARK

Aukos tautiniam darbui paremti

Šių metų gegužės 14 dieną L. T. S-gos 5-tas Newarko skyrius turėjo savo visuotinę narių susirinkimą. Negalėdami nieku kitu žymiau pasireikšti veikime, susirinkimo dalyviai ateinančio L. T. S-gos Seimo proga aukoję Tautinę Sąjungą paremti. Po penkis dolerius: P. Mačiulaitis, A. Trečiokas, J. Kralikauskas, K. Trečiokas, Br. Macijauskienė, Vl. Dilis ir Vl. Kiaunė. Po vieną dolerį: P. Žiugždienė ir V. Ambraziejus.

KAS DIRVOS NESKAITO — DAUG NUSTOJA!

TAUTINĖS SĄJUNGOS SEIMO, ĮVYKSTANČIO CHICAGOJE, DARBŲ PROGRAMA

ŠEŠTADIENIS, GEGUŽĖS mėn. 27 d.

- 11 — 1 val. — Registracija.
1 — 2:30 val. — Iškilmingas seimo posėdis:
a) Seimo atidarymas, himnai, mirusiųjų pagerbimas — Chicago Skyriaus Pirmininkas — Antanas Janukaitis;
b) Sąjungos Pirmininko žodis — Eugenijus Bartkus;
c) Tautinė idėja lietuvių visuomenėje — Jonas Jurkūnas;
d) L. N. Talkos Pirmininko žodis — Vincas Rastenis;
e) Sveikinimai;
f) Seimo prezidiumo sudarymas.
2:30 — 4 val. — Darbo posėdis:
a) Seimo komisijų sudarymas;
b) Sąjungos Pirmininko pranešimas;
c) Revizijos Komisijos pranešimas;
d) Diskusijos dėl pranešimų.
4:15 — 5:45 val. — Darbo posėdis:
a) ALTO reikalais pranešimas — Teodoras Blinstrubas;
b) BALFO reikalais pranešimas — Albinas Trečiokas;
c) Lietuvių Tautinio Sąjūdžio vadovybės pranešimas — Dr. Bronius Nemickas;
d) Diskusijos dėl pranešimų.
6 — 7:30 val. — L. S. T. Korp! Neo-Lithuania ruošiamas literatūros vakaras.
7:30 val. — Bankietas;
7:30 Rinkimosi laikas;
8. Vakarienė.

SEKMADIENIS, GEGUŽĖS mėn. 28 d.

- 9 val. — Komisijų posėdžiai.
10 val. — Pamaldos — Tėvų Jėzuitų koplyčioje, 5620 So. Claremont Ave.
10:45 val. — Vainiko padėjimas prie žuvusiųjų paminklo (prie Jaunimo namų) ir šv. Kazimiero kapinėse mirusiųjų Sąjungos narių pagerbimas.
1 — 3 val. — Darbo posėdis:
a) Ateities veiklos gairės — Antanas Senikas;
b) Diskusijos
c) Skyrių veikla ir jos pagyvinimas — Kazys Pocius;
d) Skyrių atstovų pranešimai ir diskusijos.
3:15 — 5 val. — Darbo posėdis:
a) Mandatų komisijos pranešimas;
b) Nominacijų komisijos pranešimas;
c) Rinkimai:
1. Sąjungos Pirmininko ir Valdybos,
2. Revizijos Komisijos,
3. Tarybos;
d) Rezoliucijų ir sveikinimų komisijos pranešimas;
e) Klausimai ir sumanymai;
f) Seimo uždarymas.
Tuoj po Tautinės Sąjungos Seimo uždarymo ten pat įvyks Vilties Draugijos narių susirinkimas.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS SEIMAS

CHICAGOJE

GEGUŽĖS 27

RENGIA

BANKETĄ

kuris įvyks Sheraton-Towers viešbučio didžiojoje salėje, 505 N. Michigan Ave. Gros Bob Roberts 15-kos žmonių ir Clevelando Neo-Lithuanų kapelos.

Pradžia 7:30, vakarienė 8:30.

Bilietus galima gauti ir vietos rezervuojamas iki gegužės mėn. 20 d. "Marginituose" — 2511 W. 69 St., Marguty — 6755 So. Western Ave., štan-gerberų kraut. — 1447 So. 50 Ave., Cicero ir pas P. Vėbrą, telef. CR 7-2478, 2645 W. 18 St., Chicago 8, Illinois.

Po trumpos ir sunkios ligos 1961 m. gegužės 15 d. mirė mūsų žmona ir motina

ANASTAZIJA

MAKUTĖNAITĖ-MAČIULIENĖ,

gyvenusi 462 15 Street, Brooklyn 15, N. Y. Nu-lūdime liko vyras PRANAS MAČIULIS, duktė ELENA ir žentas VYTAS AUDENIS.

Palaidota 1961 m. gegužės 18 d. iš Angelų karmalienės bažnyčios į šv. Karolio kapines, Laidotu-vėmis rūpinosi Balles-Baltrūnas — 660 Grand St., Brooklyn, N. Y.